

แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

นางสาวสุดาทิพย์ รัตนคำภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Guidelines for Chili Production Management Adhering to Good Agricultural Practice
for Farmers at Hua Ruea Sub-District in Mueang District
of Ubon Ratchathani Province**

Miss Sudatip Runkampa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Resources Management

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุดาทิพย์ รันคำภา
แขนงวิชา การจัดการการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สัจจา บรรจงศิริ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. กฤษณา รุ่งโรจน์วัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ น้อยจินดา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สัจจา บรรจงศิริ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กฤษณา รุ่งโรจน์วัฒน์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. สัจจา บรรจงศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. กฤษณา รุ่งโรจน์วิมลชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ต่องานวิจัย และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน ตลอดจนตรวจแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน เป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และเพื่อนนักศึกษากลุ่มอีสานใต้ ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจซึ่งกันและกันตลอดมา รวมถึงเกษตรกรผู้ปลูกพริกแบบ GAP บ้านหนองจิก ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์มากในการวิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ คุณแม่ และคณะครูที่ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มการศึกษา จนถึงการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจน เกษตรกรผู้ปลูกพริกแบบ GAP บ้านหนองจิก ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

สุดาทิพย์ รันคำภา

กรกฎาคม 2557

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย นางสาวสุดาทิพย์ รันคำภา รหัสนักศึกษา 2559003526

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สัจจา บรรจงศิริ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. กฤษณา รุ่งโรจน์วัณชัย

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 2) การจัดการการผลิตพริกของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 3) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการผลิตพริกของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด จำนวน 30 ราย จากประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP บ้านหนองจิก ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรผู้ผลิตพริกมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 49.56 ปี จบประถมศึกษาตอนปลาย สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน ประกอบอาชีพทำนา ประสบการณ์ผลิตพริกเฉลี่ย 12.5 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตั้งใจปลูกพริกคือรายได้ แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.24 คน แรงงานจ้างเฉลี่ย 2.80 คน พื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 1.73 ไร่ ต้นทุนปลูกพริกเฉลี่ย 8,750 บาท/ไร่ รายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 125,460 ส่วนใหญ่การปลูกพริกใช้เงินทุนของตัวเอง 2) การจัดการการผลิต พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก ในระดับมากถึงมากที่สุดในด้านแหล่งปลูก พื้นที่ปลูก พันธุ์พริกที่ใช้ การปลูกพริก การดูแลรักษา สุขลักษณะหรือความสะอาด การควบคุมศัตรูพริก การเก็บผลผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว 3) ปัญหาในการผลิตพริกพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสภาพพื้นที่ปลูก ด้านโรคและแมลงศัตรูพริก ด้านต้นทุนการผลิต ด้านเงินทุน ด้านราคา และด้านความรู้เทคโนโลยีการผลิต 4) แนวทางการพัฒนาการผลิตพริก ได้แก่ (1) การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตและการตลาดพริก (2) การฟื้นฟูสภาพดิน (3) การเพิ่มปริมาณผลผลิต (4) การลดต้นทุนการผลิตด้วยเทคโนโลยีที่ปลอดภัย

คำสำคัญ พริก การผลิตพริก การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริก

Thesis Title: Guidelines for Chili Production Management Adhering to Good Agricultural Practice for Farmers at Hua Ruea Sub-District in Mueang District of Ubon Ratchathani Province

Researcher: Miss Sudatip Runkampa; **ID:** 2559003526;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Resources Management);

Thesis advisor: (1) Dr. Sujja Banchongsiri, Associate Professor;

(2) Dr. Krisana Rungrojwanich, Associate Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this research were to study 1) economic and social conditions of chili farmers using GAP method in Hua Reau Sub-District, Mueang District, Ubon Ratchathani Province; 2) their chili production management; and 3) their difficulties and guidelines to improve the chili production using GAP method.

The population studied was members of a farmers group who produce chili using GAP in Ban Nong Jik, Hua Reau Sub-District, Mueang District, Ubon Ratchathani Province. The sample size was 30 people. Data were collected by interviews. Qualitative data were analyzed by content analysis, and quantitative data were calculated for frequency, percentage, mean, maximum, minimum and standard deviation.

Results showed that 1) more than half of the chili farmers studied were female with an average age of 49.56. Their highest education was elementary school. The average number of family members was 4.03. Most supported themselves by growing rice. On average they had 12.5 years experience in chili production. Most were members of the Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operatives. Motivation for growing chili was income. The average number of laborers in each family was 2.24 people, with additional average hired labor of 2.80 people. The average area used for growing chili was 1.73 rai (2,768 m²), and the capital cost for growing chili was 8,750 baht/rai. The average income from farming was 125,460 baht. Most used personal funds to grow chili. 2) Considering production management, overall, the farmers used good agricultural practices, on the levels of good to very good in the following areas: location, growing area, chili variety used, growing, maintenance, hygienic practice or cleanliness, pest control, harvesting and post harvest operations. 3) The major chili production problems were growing area conditions, plant diseases and insect pests, production costs, source of capital, price and technological knowledge pertaining to production. 4) Guidelines for production improvement were (1) improve chili production and market knowledge; (2) rehabilitate soil conditions; (3) increase yield; and (4) decrease capital cost with safe technologies.

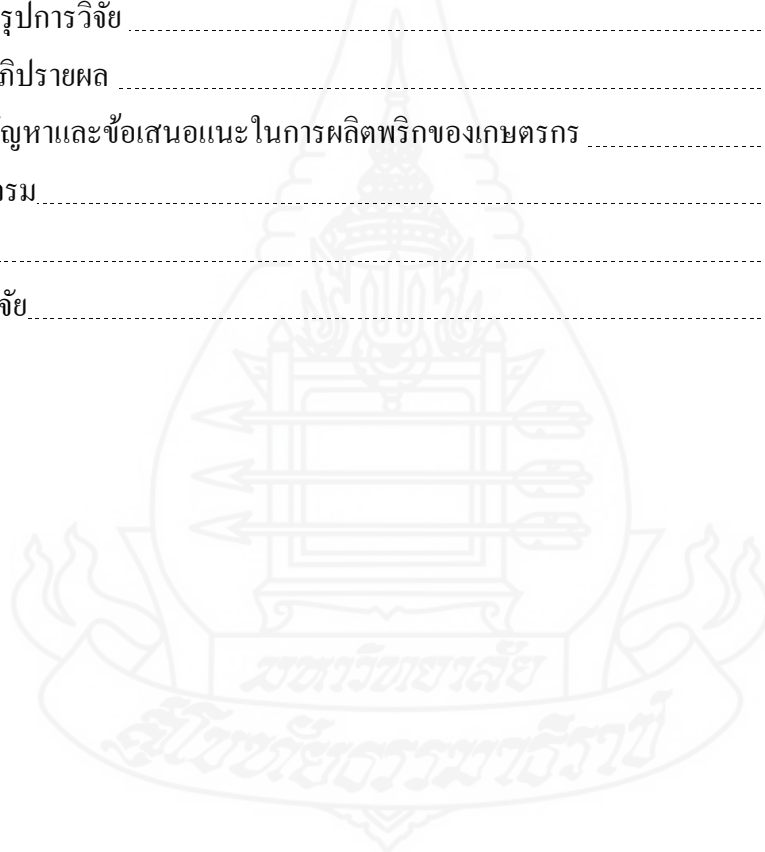
Keywords: Chili, Chili Production, Good agricultural practice for chili

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
นโยบายพริก กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	7
หลักการผลิตพริกแบบ GAP	9
พริกและการผลิตพริก	21
ข้อมูลการผลิตพริกแบบ GAP ตำบลหัวเรืออำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริก	37
ตอนที่ 2 การจัดการในกระบวนการผลิตพริกของเกษตรกร	52
ตอนที่ 3 ปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกร	57
ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรแบบ GAP	59
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
สรุปการวิจัย	61
อภิปรายผล	63
ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกของเกษตรกร	66
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	73
ประวัติผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลผู้ปลูกพริก ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.....	26
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม เพศ อายุ.....	37
ตารางที่ 4.2 ระดับการศึกษา สมาชิกในครัวเรือน.....	39
ตารางที่ 4.3 การประกอบอาชีพของครัวเรือน ประสบการณ์ปลูกพริก.....	40
ตารางที่ 4.4 การเป็นสมาชิกกลุ่ม สิ่งจูงใจและการตัดสินใจผลิตพริก.....	41
ตารางที่ 4.5 แรงงานผลิตพริกในครัวเรือน การจ้างแรงงานผลิตพริก.....	42
ตารางที่ 4.6 พื้นที่การเกษตรทั้งหมด พื้นที่ผลิตพริก.....	43
ตารางที่ 4.7 ต้นทุนในการผลิตพริก รายได้ภาคการเกษตร.....	44
ตารางที่ 4.8 รายได้นอกภาคการเกษตร.....	45
ตารางที่ 4.9 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตพริก.....	46
ตารางที่ 4.10 การป้องกัน/กำจัดโรค การเข้าร่วม GAP การปฏิบัติตนก่อนใช้สารเคมี.....	47
ตารางที่ 4.11 การปฏิบัติตนขณะพ่นสารเคมี หลังพ่นสารเคมีและเมื่อพ่นแล้วไม่ได้ผล.....	48
ตารางที่ 4.12 การแพ้สารเคมี การปฏิบัติตนเมื่อมีอาการแพ้ การตรวจหาสารพิษในร่างกาย.....	49
ตารางที่ 4.13 การเก็บพริกหลักจากพ่นสารเคมี การใช้สารเคมีเป็นวิธีกำจัดศัตรูพริกที่ดีที่สุด การได้รับการถ่ายทอดความรู้ เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริก.....	50
ตารางที่ 4.14 วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพริก การรับความรู้/คำแนะนำการปลูกพริกปลอดภัย.....	51
ตารางที่ 4.15 สภาพพื้นที่ปลูกพริก พันธุ์พริกที่นิยมปลูก แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์.....	51
ตารางที่ 4.16 แหล่งปลูก พันธุ์พริกที่ใช้ การปลูกพริก.....	53
ตารางที่ 4.17 การดูแลรักษาพริกที่ปลูก การให้น้ำ สุขลักษณะและความสะอาด การควบคุมศัตรูพริก.....	55
ตารางที่ 4.18 การเก็บผลผลิตและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว การบันทึกข้อมูล.....	56
ตารางที่ 4.19 ปัญหาสภาพพื้นที่ปลูก เมล็ดพันธุ์ แหล่งน้ำ.....	57
ตารางที่ 4.20 ปัญหาการเก็บเกี่ยว โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ต้นทุนการผลิตสูง.....	58
ตารางที่ 4.21 ปัญหาด้านเงินทุน คุณภาพผลผลิต ราคา.....	58
ตารางที่ 4.22 ปัญหากฎธรรมชาติ ขาดเทคโนโลยี/ความรู้การผลิต.....	59

ญ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	หน้า 4
------------------------------------	--------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พริก นับว่าเป็นพืชผักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจพืชหนึ่งของประเทศ คาดว่าพื้นที่ปลูกพริกของเกษตรกรไทย ในปี 2553 มีรวมทั้งสิ้น 413,839 ไร่ ผลผลิตรวม 520,412 ตัน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2554) ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศได้แก่ ใต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ซาอุดีอาระเบีย อิสราเอล แคนาดา และสหรัฐอเมริกา พันธุ์พริกที่เกษตรกรนิยมปลูกได้แก่ พริกขี้หนูใหญ่พันธุ์ต่างๆ เช่น พันธุ์จินดา หัวยี่สิบ หัวเรือและยอดสน รองลงมาได้แก่ พริกชี้ฟ้า และพริกขี้หนูสวน (กมล เลิศรัตน์, 2550)

จากข้อมูลการสำรวจ พบว่า โดยเฉลี่ยคนไทยบริโภคพริกคนละ 5 กรัม/วัน หรือ 109,500,000 กิโลกรัม/ปี พื้นที่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “พริกขี้หนูหัวเรือ” มีการขยายพื้นที่ปลูกกันมากที่สุด โดยเฉพาะในเขตจังหวัดอุบลราชธานี แต่ที่ผ่านมากเกษตรกรที่ปลูกพริกสายพันธุ์นี้พบปัญหาเรื่องผลผลิตต่อไร่ต่ำลงเรื่อยๆ เนื่องจากมีการเก็บเมล็ดพันธุ์เองและไม่มีการคัดเลือกสายพันธุ์

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นแหล่งปลูกพริกที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีพื้นที่ปลูกประมาณ 14,257 ไร่ มีรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี 2550 ได้ผลผลิตรวม 27,574 ตัน คิดเป็นมูลค่า 480 ล้านบาท/ปี แหล่งปลูกพริกในจังหวัดอุบลราชธานี คือที่อำเภอม่วงสามสิบ อำเภอเมือง และอำเภอเขื่องใน ปัญหาที่ทำให้ผลผลิตพริกลดลงได้แก่ ไล่เดือนฝอย รากปม โรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย โรคใบหงิกที่เกิดจากเชื้อไวรัส โรคแอนแทรกโนสแมลงวันเจาะผลพริก เพลี้ยไฟ ไรขาว และต้นกล้าเหี่ยวยุบ โรคและแมลงศัตรูมาก ทำให้เกษตรกรมีการใช้สารเคมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น

เกษตรกรผู้ผลิตพริกมีปัญหาการผลิตพริก ได้แก่ ปัญหาด้านสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม เช่น ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ เช่น เมล็ดพันธุ์มีราคาแพง คุณภาพต่ำ ความงอกต่ำ การกลายพันธุ์ปัญหาการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น และการเก็บเกี่ยวและแปรรูปยังไม่ถูกต้องและเหมาะสม และต้นทุนการผลิตที่สูง

การปลูกพริกเพื่อการค้า โดยทั่วไปมีปัญหาเรื่องต้นทุนสูง การใช้สารเคมีมาก พริกที่เกษตรกรขายได้มีราคาตกต่ำ มีปัญหาเรื่องโรคและแมลง โดยเฉพาะ โรคกุ้งแห้งและหนอนเจาะผลพริกที่เกิดขึ้นตลอด

ด้วยเหตุนี้ กรมวิชาการเกษตรจึงได้จัดทำคำแนะนำในการผลิตพริกตามแนวทางของ GAP มาใช้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว (วีระ ภาคอุทัย, 2553)

อย่างไรก็ตาม การนำแนวทางการผลิตตามระบบ GAP มาใช้ มีข้อจำกัดหรือประเด็นที่เกษตรกรยังไม่เข้าใจในการนำไปปฏิบัติได้ และต้องทำให้เกษตรกรเกิดการยอมรับและเชื่อมั่นในระบบการผลิต โดยอาศัยหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชตามแนวทาง GAP (Good Agricultural Practice) เพื่อให้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุนและกระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น ผู้วิจัยมุ่งที่จะทำการศึกษาและให้ความสำคัญกับการนำระบบการผลิตที่คำนึงถึงความปลอดภัยและผลผลิตได้มาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานในการตรวจรับรองตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเหมาะสม (GAP) มาส่งเสริมให้เกิดความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อรักษาตลาดเดิมและเพิ่มตลาดใหม่ โดยได้คัดเลือกพื้นที่ทำการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพริกแบบ GAP ของตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อพัฒนาระบบการผลิตที่เหมาะสมและต่อ ยอดศักยภาพของพริกให้พัฒนาเป็นพืชอินทรีย์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

2.2 เพื่อศึกษาการจัดการการผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริก ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาและในการผลิตพริก รวมทั้งแนวทางการพัฒนาการผลิตของกลุ่มเกษตรกร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

3.1.1 **ปัจจัยทางด้านสังคม** คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกพริก การเป็นสมาชิกกลุ่ม สมาชิกในครัวเรือน การประกอบอาชีพในครัวเรือน

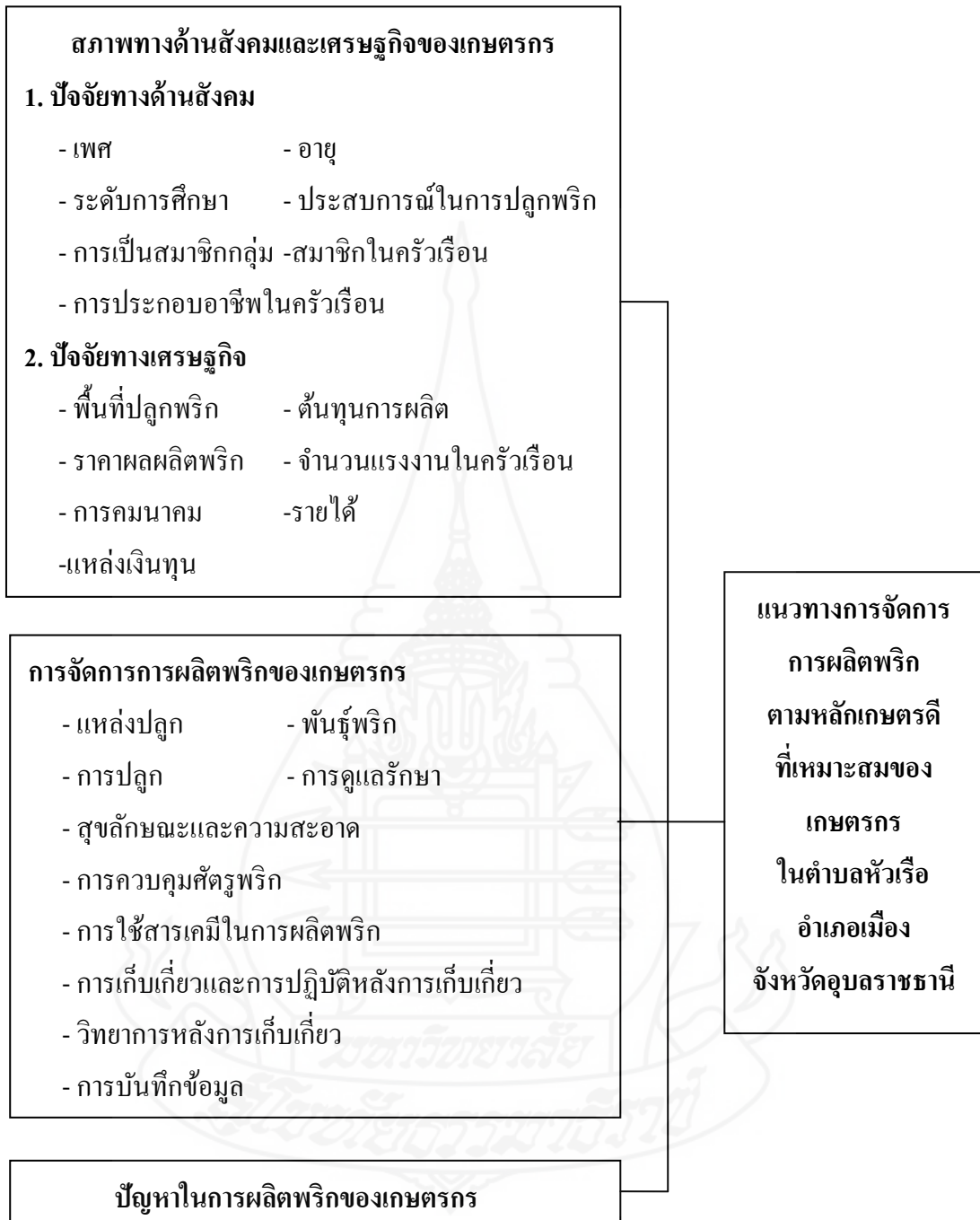
3.1.2 **ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ** คือ พื้นที่ปลูกพริก ต้นทุนการผลิต ราคาผลผลิตพริก จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ แหล่งเงินทุน และการคมนาคม

3.2 การจัดการการผลิตพริกของเกษตรกร

คือ แหล่งปลูก พันธุ์พริก การปลูก การดูแลรักษา สุขลักษณะและความสะอาด การควบคุมศัตรูพริก การใช้สารเคมีในการผลิตพริก การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและการบันทึกข้อมูล

3.3 ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกร

ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากร คือเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ใน ตำบลหัวเรือ อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี

4.2 เนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาสภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ การจัดการการผลิตพริกและปัญหา รวมทั้งแนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

4.3 เวลา รวบรวมข้อมูล ปีการผลิต 2556

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยได้กำหนดศัพท์ที่ใช้ในวัตถุประสงค์เฉพาะด้านการจัดการการผลิตพริก ดังนี้

5.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

5.2 พริก หมายถึง ผักในตระกูล Solanaceae มีชื่อสามัญว่า Chili ชื่อวิทยาศาสตร์

Capsicum frutescens L.

5.3 การผลิตพริก หมายถึง ขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การตลาดและการบันทึกข้อมูล

5.4 ระยะเวลาในการผลิตพริก หมายถึง ระยะเวลาในหนึ่งฤดูกาลของการผลิตพริก ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

5.5 ศัตรูพริก หมายถึง สิ่งมีชีวิตได้แก่ แมลงศัตรูพืชร โรคพืชร และสัตว์ศัตรูพืชรที่เป็นสาเหตุทำให้พริกเสียหาย

5.6 การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชร หมายถึง การปฏิบัติของเกษตรกรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

5.7 จำนวนแรงงานในครัวเรือน หมายถึง จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ใช้ในการผลิตพริก

5.8 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หมายถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานราชการ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร

5.9 พริกปลอดภัย หมายถึง ผลผลิตพริกที่ไม่มีสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ หรือมีตกค้างอยู่ไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้

5.10 การปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย หมายถึง กระบวนการตั้งแต่การเตรียมพันธุ์ การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว จนได้ผลผลิตที่ปลอดภัยปราศจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ที่ตกค้างในผลผลิตพริก และไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

5.11 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเหมาะสม GAP (Good Agricultural Practice) หมายถึง กระบวนการผลิตที่ทำให้ผลผลิตทางการเกษตร มีความปลอดภัยและคุณภาพเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค มีความปลอดภัยปราศจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ที่ตกค้างในผลผลิต ความปลอดภัยจากสารจุลินทรีย์และโลหะหนักที่ก่อให้เกิดโรคต่อคน สัตว์และพืช ซึ่งกระบวนการผลิตตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ การคัดเลือกแหล่งปลูก พันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา การควบคุมศัตรูพริก การเก็บเกี่ยวผลผลิต วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและการบันทึกข้อมูล เพื่อให้เป็นไปตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP มีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งอย่างเหมาะสม และยั่งยืน

6.2 เกิดองค์ความรู้สำหรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรต่างๆ

6.3 เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการผลิตแบบอินทรีย์

6.4 ผลผลิตปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างและไม่ก่อมลพิษกับสิ่งแวดล้อม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรที่ดีเหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้สำหรับการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตัวแปรของการศึกษา รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. นโยบายพริกของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. หลักการผลิตพริกแบบ GAP
3. พริกและการผลิตพริก
4. ข้อมูลการผลิตพริกแบบ GAP ของตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายพริกของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.1 นโยบายคุณภาพพริก

“เราจะผลิตพริก ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของคู่ค้าและผู้บริโภค” เพื่อให้บรรลุตามนโยบายคุณภาพพริก ในฐานะ“เกษตรกร” ผลิตพริกภายใต้ “ระบบการจัดการคุณภาพ: GAP พริก” ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะดำเนินการ ดังนี้

- 1.1.1 บุคลากรทุกคนในแปลงมีส่วนร่วมในระบบการจัดการคุณภาพ
- 1.1.2 ผลิตพริกอย่างซื่อตรง ตามความต้องการของคู่ค้าและผู้บริโภค และได้มาตรฐาน
- 1.1.3 พัฒนาศักยภาพและผลผลิตอย่างต่อเนื่อง
- 1.1.4 อนุรักษ์และทบทวนระบบพร้อมทั้งมีการปรับปรุงให้ทันสมัย

“ระบบการจัดการคุณภาพ: GAP พริก” ยืนยันการผลิตพริกเพื่อให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตาม “ระเบียบปฏิบัติ GAP ระบบการผลิตพริกระดับเกษตรกร” เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าพริกดังนี้

- 1) มีการจัดการสุขลักษณะฟาร์ม
- 2) มีการจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร
- 3) มีการจัดการปัจจัยการผลิต
- 4) มีการปฏิบัติและการควบคุมการผลิต
- 5) มีการบันทึกและการควบคุมเอกสาร

1.2 วัตถุประสงค์คุณภาพพริก

ในฐานะ“เกษตรกร” ผลิตพริกภายใต้“ระบบการจัดการคุณภาพ: GAP พริก” ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดวัตถุประสงค์คุณภาพดังนี้

- 1.2.1 ผลิตพริกที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง
- 1.2.2 ผลิตพริกที่ปลอดจากศัตรูพืช

1.3 แผนควบคุมการผลิตพริก

เพื่อให้บรรลุตามนโยบายคุณภาพพริก “เราจะผลิตพริกที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของลูกค้าและผู้บริโภค”และบรรลุตามวัตถุประสงค์คุณภาพพริกดังนี้

- 1.3.1 ผลิตพริกที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง
- 1.3.2 ผลิตพริกที่ปลอดจากศัตรูพืช

1.4 ระเบียบปฏิบัติ GAP (Good Agricultural Practice)

ระบบการผลิตพริกระดับเกษตรกร

1.4.1 ขอบข่าย ระเบียบปฏิบัติฉบับนี้ครอบคลุมระบบการผลิตพริกในทุกขั้นตอนการผลิตที่ดำเนินการในระดับเกษตรกรเพื่อให้ได้ผลิตผลพริกที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของลูกค้าและผู้บริโภค

1.4.2 นิยาม

1.4.3 ข้อกำหนดเกณฑ์ที่กำหนดและวิธีการตรวจประเมิน ข้อกำหนดเกณฑ์ที่กำหนดและวิธีการตรวจประเมินว่าเป็นไปตามระบบการผลิตพริก

2. หลักการผลิตพริกแบบ GAP

กรมวิชาการเกษตร (2549:13-25) ได้ให้รายละเอียดคำแนะนำหลักการปฏิบัติตามระบบการผลิตพริกดังนี้

2.1 การจัดการสุขลักษณะฟาร์ม

2.1.1 จัดทำประวัติฟาร์มและการใช้ประโยชน์ที่ดินในฟาร์ม

1) มีการจัดทำข้อมูลประจำแปลง โดยรวมชื่อเจ้าของแปลง ผู้ดูแลแปลง ที่ตั้งแปลง แผนที่ภายในแปลง ชนิดพืชและพันธุ์ที่ปลูก ประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี และรายละเอียดอื่นๆตามแบบบันทึกข้อมูลประจำแปลง

2) ในกรณีที่ดินที่ผลิตอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมหรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ควรมีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดินและการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายอย่างน้อย 1 ครั้งในระยะเริ่มระบบการจัดการคุณภาพ: GAP พริกโดยดำเนินการตามคำแนะนำในเอกสารสนับสนุนวิธีเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ บันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างดินลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐาน

2.1.2 แหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ

1) น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต ควรเป็นน้ำที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้ ในการเกษตร ต้องไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมอื่นๆที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน สิ่งที่เป็นอันตราย กรณีจำเป็นต้องใช้ต้องมีหลักฐานหรือข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าน้ำนั้นได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในกระบวนการผลิตได้ และน้ำที่ใช้ล้างผลิตผลหลังการเก็บเกี่ยวต้องเป็นน้ำที่มีคุณภาพบริโภคได้

2) ควรมีการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มระบบการจัดการคุณภาพ: GAP พริกตามคำแนะนำในเอกสารสนับสนุนวิธีเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์ส่งห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนเนื่องจากสารเคมีแร่ธาตุ บันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างน้ำลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐาน

3) แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร ไม่ควรเป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำลายสิ่งแวดล้อม

2.1.3 การเก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตร

1) จัดเก็บสารเคมีชนิดต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตในสถานที่มิดชิด ปลอดภัยป้องกันแดดและฝนได้และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

2) แยกสถานที่เก็บสารเคมีไม่ให้อยู่ใกล้ที่พักอาศัยและสถานที่ประกอบอาหาร ไม่อยู่ในบริเวณต้นน้ำหรือบริเวณที่มีน้ำไหลผ่าน เพื่อป้องกันสารเคมีปนเปื้อนในแหล่งน้ำ

3) สารเคมีแต่ละชนิดต้องจัดเก็บในภาชนะปิดมิดชิด สารเคมีที่เปิดใช้แล้ว ห้ามถ่ายออกจากภาชนะบรรจุเดิม ให้ปิดป้ายแสดงชัดเจนและแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกัน ระหว่างปุ๋ย สารควบคุมการเจริญเติบโตพืชสารเคมีป้องกันกำจัด โรคสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชและอาหารเสริมต่างๆ

4) โรงเก็บสารเคมีต้องมีเครื่องมือและวัสดุป้องกันอุบัติเหตุอย่างครบถ้วน เช่น น้ำยาล้างตา น้ำสะอาด ทราช และอุปกรณ์ดับเพลิง เป็นต้น

5) ต้องไม่มีสารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และสารเคมีที่ประกาศห้ามใช้เก็บรักษาอยู่ในสถานที่เก็บสารเคมีหรือภายในแปลง

2.1.4 การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม

1) ห้ามใช้สารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ตามเอกสารสนับสนุนรายชื่อวัตถุอันตรายห้ามใช้ในการเกษตร และต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้

2) อ่านฉลากคำแนะนำ เพื่อให้ทราบคุณสมบัติและวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง

3) ผู้ประกอบการและแรงงานที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรรู้จักศัตรูพืช ชนิดและอัตราการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเลือกใช้เครื่องพ่นและอุปกรณ์ หัวฉีด รวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง โดยต้องตรวจสอบเครื่องพ่นสารให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานตลอดเวลา เพื่อป้องกันสารพิษเป็นเนื้อผ้าและร่างกายของผู้พ่น ต้องสวมเสื้อผ้าอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ ได้แก่ หน้ากากหรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ หมวก และรองเท้า เพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ

4) เตรียมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และใช้ให้หมดในคราวเดียวไม่ควรเหลือติดค้างในถังพ่น

5) ปิดฝาภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้สนิท เมื่อเลิกใช้และเก็บในสถานที่เก็บสารเคมี

6) ให้ล้างภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วด้วยน้ำ 2-3 ครั้งแล้วเทลงในถังพ่นสารเคมี ปรับปริมาณน้ำตามความเข้มข้นที่กำหนดก่อนนำไปใช้พ่นป้องกันกำจัดศัตรูพืชต่อไป

7) ควรพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในช่วงเช้าหรือเย็น ขณะลมสงบ หลีกเลียงการพ่นในเวลาแดดจัดหรือ ลมแรงและขณะปฏิบัติงานผู้พ่นต้องอยู่เหนือลมตลอดเวลา

8) หลังการพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกครั้ง ผู้พ่นต้องอาบน้ำสระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่ใส่ขณะพ่นสารต้องซักให้สะอาดทุกครั้ง

9) ต้องหยุดใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนการเก็บเกี่ยว ตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชแต่ละชนิด

10) ให้ปฏิบัติตามแผนควบคุมการผลิตของฟริก

11) ห้ามรับประทานอาหารหรือสูบบุหรี่ ขณะพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

2.1.5 ความสะอาดปลอดภัยและการกำจัดของเสียและวัสดุเหลือใช้

1) ภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้หมดและล้างสารเคมีออกหมดแล้วตามคำแนะนำในข้อ 1.4.6 ต้องไม่นำกลับมาใช้อีก และต้องทำให้ชำรุดเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้ แล้วนำไปทิ้งในสถานที่ที่จัดไว้สำหรับทิ้งภาชนะบรรจุสารเคมีโดยเฉพาะ หรือทำลายโดยการฝังดินห่างจากแหล่งน้ำ และให้มีความลึกมากพอที่สัตว์ไม่สามารถคุ้ยขึ้นมาได้ ห้ามเผาทำลาย

2) กิ่งพืชที่มีโรคเข้าทำลายต้องเผาทำลายนอกแปลง

3) เศษพืชหรือกิ่งที่ตัดแต่งจากคันและไม่มีโรคเข้าทำลาย สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยพืชสดได้

4) จำแนกและแยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น กระดาษ กล่องกระดาษ พลาสติก แก้ว น้ำมันสารเคมี และเศษซากพืช เป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะวางให้เป็นระเบียบหรือระบุจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน

2.2 การจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

2.2.1 การจัดทำรายการและการจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์

1) มีอุปกรณ์การเกษตรเหมาะสม และเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2) สถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือการเกษตร ควรเป็นสัดส่วน

ปลอดภัย ง่ายต่อการนำไปใช้งาน มีป้ายแสดงไว้ชัดเจน พร้อมทั้งจัดทำรายการและแผนการตรวจบำรุงรักษาเครื่องมือ/อุปกรณ์การเกษตรทุกชิ้นลงในแบบบันทึก

2.2.2 การตรวจสภาพและการซ่อมบำรุง

1) มีการตรวจสภาพเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช อุปกรณ์การเก็บเกี่ยว ก่อนนำออกไปใช้งาน และหลังใช้งานเสร็จแล้วต้องทำความสะอาดทุกครั้งก่อนนำไปเก็บในสถานที่เก็บ

2) มีการตรวจสอบบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ตามแผนการบำรุงรักษาที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งบันทึกผลการตรวจสอบทุกครั้งลงในแบบบันทึก

3) เครื่องมืออุปกรณ์และภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผล ต้องมีการทำความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน และเมื่อใช้งานเสร็จแล้วต้องทำความสะอาดก่อนนำไปเก็บ

4) กรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงในการปฏิบัติ งานต้องมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงอย่างสม่ำเสมอแล้วแต่กรณี หากพบว่ามีความคลาดเคลื่อนต้องดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ เพื่อให้อุปกรณ์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน

2.3 การจัดการปัจจัยการผลิต

2.3.1 การจัดทำรายการปัจจัยการผลิตและแหล่งที่มา

จัดทำรายการและรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ พันธุ์พืช สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในการปฏิบัติการผลิต พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายการปริมาณวันเดือนปีที่จัดซื้อจัดหาลงในแบบบันทึก

2.3.2 การตรวจสอบคุณสมบัติของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ

ปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่ไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ หรือไม่แน่ใจต้องส่งปัจจัยการผลิตนั้นไปยังหน่วยงานหรือห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้ เพื่อตรวจวิเคราะห์ บันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างปัจจัยการผลิตลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

2.4 การปฏิบัติและการควบคุมการผลิต

2.4.1 การจัดการในกระบวนการผลิต การจัดการในกระบวนการผลิตจะมีระเบียบปฏิบัติของแต่ละประเด็นตามความเหมาะสมในแต่ละพืช การปฏิบัติต้องดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติต่างๆ ในแต่ละพืช

1) มีขั้นตอนการปฏิบัติ เกี่ยวกับการควบคุมกระบวนการผลิตในประเด็นคุณภาพ (quality attributes) ที่เกี่ยวข้องในเชิงการค้าเฉพาะเรื่องของพืชนั้นๆ

2) มีขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมกระบวนการผลิตในประเด็นความปลอดภัย (safety) ด้านสารเคมี (chemical) ด้านจุลินทรีย์ (microbial) และด้านกายภาพ (physical)

3) มีขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมกระบวนการผลิตในประเด็นสุขอนามัยพืช (phytosanitary) ด้านโรคแมลงศัตรูพืช

2.4.2 การจัดการประเด็นทั่วไป

ข้อพึงปฏิบัติในการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- 1) ควรใช้เครื่องมือหรือวิธีการเฉพาะให้สอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละพืช เพื่อป้องกันการซ้ำของผลผลิตเนื่องจากการเก็บเกี่ยว
- 2) ต้องมีวัสดุรองพื้นในบริเวณที่พักผลผลิตที่เก็บเกี่ยวในฟาร์ม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ สิ่งปฏิจุล เศษดิน และสิ่งสกปรกหรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆ จากพื้นดิน
- 3) ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและการขนส่งผลผลิตต้องแยกต่างหากจากภาชนะที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งสารเคมีหรือปุ๋ย เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีทางการเกษตร และจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายต่อการบริโภคและความเสียหายของผลผลิต
- 4) ในกรณีที่ไม่สามารถแยกภาชนะบรรจุผลผลิตและภาชนะขนย้ายสารเคมีหรือปุ๋ยได้ ต้องทำความสะอาดจนแน่ใจว่าไม่มีการปนเปื้อนดังกล่าว
- 5) ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุขึ้นต้น เพื่อการขนถ่ายภายในฟาร์มไปยังพื้นที่คัดแยกบรรจุ ต้องเหมาะสม มีรูปแบบภาชนะ มีวัสดุกรุภายในภาชนะเพื่อป้องกันการกระแทกเสียดสี
- 6) การจัดวางผลผลิตในบริเวณที่พักผลผลิตที่เก็บเกี่ยวในฟาร์มต้องเหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละพืช เพื่อป้องกันการราบเปื้อนจากน้ำยางในผล หรือรอยแผลที่เกิดจากการขูดขีดหรือกระแทกกัน รวมทั้งปัญหาการเสื่อมสภาพของผลผลิตอันเนื่องมาจากความร้อนและแสงแดด
- 7) การเคลื่อนย้ายผลผลิตภายในฟาร์ม ควรปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง

2.4.3 การควบคุมการคละปนของผลผลิตด้วยคุณภาพ

- 1) มีกระบวนการคัดแยกให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของลูกค้าและผู้บริโภค
- 2) ต้องมีพื้นที่การจัดวางแยกผลผลิตที่ด้อยคุณภาพเป็นสัดส่วน
- 3) มีแผนการใช้ประโยชน์จากผลผลิตที่ด้อยคุณภาพอย่างชัดเจน

2.4.4 การบ่งชี้และการสอบกลับ (traceability)

- 1) มีการบันทึกการปฏิบัติงานตามแบบบันทึก
- 2) มีการควบคุมเอกสาร

2.5 การบันทึกและการควบคุมเอกสาร

2.5.1 เอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติงานฟาร์ม ได้แก่

- 1) นโยบายคุณภาพของฟาร์ม
- 2) วัตถุประสงค์คุณภาพของฟาร์ม
- 3) ขอบเขตการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดของระบบการจัดการคุณภาพ
- 4) แผนควบคุมการผลิตเฉพาะพืช
- 5) ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ในการปฏิบัติงานฟาร์ม

- 6) วิธีการปฏิบัติต่างๆตามระเบียบปฏิบัติ
- 7) แบบบันทึกของเกษตรกร
- 8) เอกสารสนับสนุน
- 9) หลักฐานการฝึกอบรมการจัดซื้อจัดหาปัจจัยการผลิต (ถ้ามี)
- 10) หลักฐานผลการตรวจวิเคราะห์ดิน น้ำ ปัจจัยการผลิต และสารตกค้างในผลิตภัณฑ์ฟาร์มได้มีการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์คุณภาพตามความจำเป็น
- 11) เอกสารอื่นๆ ที่จำเป็น ในการดำเนินการเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์คุณภาพ รวมถึงข้อสัญญาในการจัดซื้อผลผลิตกับลูกค้า
- 12) จัดทำรายการเอกสารและบันทึก ที่อยู่ในครอบครองลงในแบบบันทึก

2.5.2 เอกสารหรือแบบบันทึก ต้องจัดทำให้เป็นปัจจุบัน สำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ รวมทั้งต้องมีการบันทึกให้ครบถ้วน และลงชื่อผู้ปฏิบัติงานทุกครั้งที่มีการบันทึกข้อมูล

2.5.3 ในกรณีที่มีแปลงผลิมากกว่า 1 แปลง ต้องแยกบันทึกข้อมูลเป็นรายแปลง

2.6 การจัดเก็บและควบคุมเอกสาร

2.6.1 ให้มีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่ แยกเป็นฤดูกาลผลิตแต่ละฤดูกาล เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบและการนำมาใช้

2.6.2 เก็บรักษาแบบบันทึกการปฏิบัติงาน และเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้เป็นอย่างดีอย่างน้อย 3 ปีของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่อยู่ประกอบการหรือลูกค้าต้องการเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้

2.6.3 ในกรณีที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสาร มาตรฐานระเบียบปฏิบัติหรือระเบียบปฏิบัติและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการต้องบันทึกการแก้ไขลงในแบบบันทึกการควบคุมเอกสาร

2.7 การจัดการเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ

2.7.1 การเตรียมแปลงเมล็ดพันธุ์และการปลูก

1) การเตรียมเมล็ดพันธุ์/กล้าพันธุ์ ควรใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีลักษณะตรงตามพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ และมีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง หากเป็นพันธุ์ที่เกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เอง ควรคัดเลือกจากต้นที่ปลอดการทำลายของโรคและแมลง เพื่อป้องกันศัตรูพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์

2) การเตรียมแปลงเพาะกล้า

(1) ปรับสภาพดินให้เหมาะสมมีค่าความเป็นกรดด่าง (pH) ระหว่าง 5.5 - 6.5 หากดินเป็นกรดให้ปรับสภาพดินด้วยปูนมาร์ล หรือโดโลไมท์ หรือปูนขาว อัตรา 0.5-1.0 กิโลกรัม/10 ตารางเมตร แล้วรองพื้นด้วยปุ๋ยหมักอัตรา 15 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 10 ตารางเมตรในกรณี

ที่เกษตรกรเพาะกล้าในถาดเพาะหรือถุงเพาะชำ เตรียมดินเพาะกล้าอัตราส่วนดิน: ปุ๋ยหมัก 2: 1 (โดยปริมาตร) คลุกเคล้าให้เข้ากันเพื่อเตรียมสำหรับหยอดเมล็ดต่อไป

(2) การเพาะกล้า ทำความสะอาดเมล็ดและกระตุ้นให้เมล็ดงอกเร็วและสม่ำเสมอขึ้น โดยแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำอุ่น 50-55 องศาเซลเซียส นาน 15-20 นาที แล้วห่อเมล็ดด้วยผ้าที่มีความชื้น วางในสภาพอุณหภูมิห้อง รดน้ำให้เมล็ดได้รับความชื้น จนเมล็ดเริ่มงอกมีตุ่มรากสีขาวเล็กๆ จึงนำเมล็ดไปโรยลงในแปลงเพาะให้สม่ำเสมอ และใช้ฟางข้าวคลุมให้ทั่วแปลง หรือหยอดเมล็ดลงในถาดหรือถุงเพาะชำ 1-2 เมล็ดต่อหลุมหรือถุง ต้องระวังอย่าให้ตุ่มรากได้รับอันตรายระหว่างต้นกล้าเจริญเติบโตควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอจนกว่าจะย้ายปลูก

3) การเตรียมแปลงปลูก

(1) ไถตะดินลึก 30-40 เซนติเมตร ตากดินไว้ประมาณ 7-10 วันเพื่อทำลายวัชพืชและศัตรูพืชที่อยู่ในดิน แล้วไถพรวนอีก 1-2 ครั้ง พร้อมปรับสภาพดินให้มีค่าความเป็นกรดค่า (pH) ระหว่าง 5.5-6.5 หากดินเป็นกรดให้ปรับสภาพดินด้วยปูนมาร์ล หรือโดโลไมท์ หรือปูนขาว อัตรา 50-100 กิโลกรัม/ไร่ ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีแล้วประมาณ 1-2 ตันต่อไร่ เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(2) เตรียมแปลงสูง 20-30 เซนติเมตร คลุมแปลงด้วยพลาสติกสีเงินหรือสีดำ หรือใช้ฟางข้าวคลุมแปลง ขุดหลุมปลูกตามระยะปลูกลึก 10-15 เซนติเมตร ถ้าปลูกแบบแถวเดี่ยว ระยะห่างระหว่างต้น 50-60 เซนติเมตร ระยะแถว 80-100 เซนติเมตร ถ้าปลูกเป็นแถวคู่ระยะห่างระหว่างต้น 50-60 เซนติเมตร ระหว่างแถว 60-80 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างแถวคู่ 100-120 เซนติเมตร หรือตามความเหมาะสมของแต่ละพันธุ์และฤดูปลูก

(3) การปลูก ย้ายกล้าเมื่อกล้าอายุ 30-45 วัน หรือมีใบจริง 5-7 ใบ งดน้ำในแปลงเพาะกล้า ถุงเพาะชำ หรือถาดเพาะ ก่อนย้ายปลูกประมาณ 1-2 วัน ถ้ากล้าพริกมีอายุมากเกินไป ควรเด็ดยอดเพื่อให้พริกแตกพุ่มเร็วขึ้น ควรปลูกพริก 1-2 ตันต่อหลุม และปลูกซ่อมต้นกล้าที่ตายภายหลังย้ายกล้า 5-7 วัน

2.7.2 การจัดการเพื่อเสริมความสมบูรณ์ต้น

1) การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกอัตรา 1-2 ตัน/ไร่ ระหว่างการเตรียมดินใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 50-100 กิโลกรัม/ไร่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองพื้นก่อนปลูก และครั้งที่สองในระยะก่อนออกดอก และ/หรือใส่ปุ๋ยเพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การพ่นธาตุอาหารรอง/อาหารเสริม หรือพ่นปุ๋ยน้ำสูตร 15-30-15 ตามอัตราที่แนะนำในฉลาก เมื่อต้นพริกเริ่มติดผลหรืออายุประมาณ 60 วัน เป็นต้น กรณีที่ปลูกพริกพันธุ์ลูกผสม เช่น พริกขี้หนูพันธุ์ซูเปอร์ฮอท หรือพริกเล็บมือนาง พริกส้มเมืองเลย อาจเพิ่มอัตราปุ๋ยหมักและปุ๋ยเคมีให้มากขึ้นเป็น 2 เท่าใน

อัตราที่แนะนำ เพื่อยืดระยะเวลาเก็บเกี่ยวและเพิ่มผลผลิตได้อีก วิธีการใส่ปุ๋ยขึ้นอยู่กับวิธีการให้น้ำ เช่น การโรยสองข้างของแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบแล้วให้น้ำตามทันทีหรือให้ไปกับระบบน้ำ

2) การให้น้ำ ให้ระบบน้ำหยด ระบบสปริงเกอร์ ใช้สายยางรดหรือให้น้ำตามร่องทุกๆ 2-3 วัน ถ้าผิวดินแห้งมากอาจให้น้ำทุกวัน เมื่อเริ่มพบการระบาดของโรคกุ้งแห้ง หลีกเลี่ยงการให้น้ำแบบพ่นฝอย เช่น ระบบสปริงเกอร์ โดยใช้วิธีการให้น้ำแบบอื่นแทน แต่ถ้ามีการระบาดของเพลี้ยไฟเกษตรกรควรให้น้ำแบบพ่นฝอย หรือถ้าเกิดโรคเหี่ยวของพริกไม่ควรให้น้ำตามร่องหรือปล่อยให้ น้ำท่วมแปลง เพราะเชื้อสาเหตุโรคเหี่ยวจากแบคทีเรียจะแพร่กระจายไปยังจุดอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

3) การใช้เชื้อปฏิปักษ์ ควบคุมโรคไตรโคเดออร์มา เป็นจุลินทรีย์ปฏิปักษ์ ชนิดหนึ่งที่มาเชื้อสาเหตุโรคพืช หรือลดจำนวนประชากรโรคพืชได้ดี มีวิธีการใช้หลากหลาย เช่น คลุกเมล็ดด้วยเชื้อไตรโคเดออร์มาสด ใช้ร่วมกับปุ๋ยหมัก อัตราส่วนเชื้อไตรโคเดออร์มาสด 25 กรัมต่อปุ๋ยหมัก 10 กิโลกรัม ในการเตรียมแปลงเพาะกล้าหรือผสมน้ำ อัตราส่วนเชื้อไตรโคเดออร์มาสด 250 กรัมต่อน้ำ 50 ลิตร รดต้นกล้าระหว่างเจริญเติบโต หรือใช้แช่รากกล้าพริกนาน 10-20 นาทีก่อนย้ายปลูก

2.8 การจัดการเพื่อให้ได้ผลพริกที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างและปลอดภัยต่อพืช

2.8.1 การสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพริก

สำรวจการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟพริก แมลงหมีขาว เพลี้ยอ่อน ไรขาว พริก และหนอนเจาะสมอฝ้าย ทุก 4-7 วัน ตั้งแต่เริ่มเพาะเมล็ดจนถึงเก็บเกี่ยว และโรคแอนแทรกโนส โรคตากบ โรคยอดและดอกเน่า โรคราแป้ง โรคเหี่ยวจากเชื้อราโรคเหี่ยว จากเชื้อแบคทีเรีย โรครากปม โรคใบหงิก และโรคผลแห้งสีน้ำตาล ทุก 7-10 วัน ตั้งแต่เพาะเมล็ดจนถึงเก็บเกี่ยว เพื่อประเมินจำนวนและ/หรือความเสียหายระดับเศรษฐกิจ ดังนี้

2.8.2 ป้องกันกำจัดศัตรูพริก

เมื่อสำรวจพบความเสียหายระดับเศรษฐกิจในข้อ 8.1 ตัดสินใจเลือกใช้วิธีการป้องกันกำจัดให้ได้ผล ดังนี้

1) เพลี้ยไฟพริก ตัวเต็มวัยวางไข่ตามเส้นใบ ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนของพืช ได้แก่ ใบ ดอก และผล ทำให้ยอดอ่อนหรือใบหงิกและม้วนงอขึ้นด้านบนทั้งสองข้าง ใบที่ถูกทำลายจะเห็นเป็นรอยสีน้ำตาล หากระบาดรุนแรงต้นพืชจะชะงักการเจริญเติบโตหรือแห้งตาย ถ้าระบาดในระยะดอกจะทำให้ดอกร่วง แต่ถ้าระบาดในช่วงติดผลจะทำให้ผลรูปทรงบิดงอ พบการระบาดพ่นด้วยสารคาร์บาริล 85% ดับบลิวพี อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน หรือสารอิมิดาโคลพริด 10% เอสแอล อัตรา 20-40 มิลลิลิตรหรือ 5% อีซี อัตรา 30-40 มิลลิลิตร หรือสารฟิโปรนิล 5% เอสซี อัตรา 10-20 มิลลิลิตร หรือสารฟลูเฟนอกซุรอน 5% อีซี อัตรา 20-40

มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

2) *แมลงหวี่ขาว* ตัวเต็มวัยวางไข่รูปร่างยาวสีเหลืองอ่อนเป็นกลุ่มใต้ใบพืช ตัวอ่อนลักษณะแบนราบติดกับผิวใบ ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ และเป็นพาหะนำโรคใบหงิกเหลืองจากเชื้อไวรัส ทำให้ใบหงิก ยอดหด ปลายยอดแหลมเรียวเล็ก ใบซีดค่างก่อนปลูก ควรคลุกเมล็ดด้วยสารคาร์โบซัลแฟน 25% เอสที อัตรา 40 กรัม ต่อเมล็ด 1 กิโลกรัม ควรวางกับดัก กาวเหนียวสีเหลือง 80 กับดักต่อไร่ เมื่อพบการระบาดพ่นด้วยสารคาร์โบซัลแฟน 20 % อีซี อัตรา 50-75 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 15 วัน หรือสารอิมิดาโคลพริด 10% เอสแอล อัตรา 40 มิลลิลิตร หรือสารเฟนโพรพาทริน 10% อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตร หรือสารฟิโปรนิล 5% เอสซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

3) *เพลี้ยอ่อน* พบการระบาดป้องกันกำจัดเช่นเดียวกับแมลงหวี่ขาว

4) *ไรขาวพริก* ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากตาดอกและยอดอ่อน ทำให้ใบอ่อนหงิก ขอบใบม้วนงอลงด้านล่าง ใบเรียวแหลม ก้านใบยาว หากถูกทำลายรุนแรงยอดพืช จะหงิกเป็นฝอยและมีสีน้ำตาลแดง พบการระบาดพ่นด้วยกำมะถันผง 80 % ดับบลิวพี อัตรา 60-80 กรัมหรือสารโพซาโลน 35% อีซี อัตรา 60-80 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วันหรือสารอามีทรากซ์ 20% อีซี อัตรา 40-60 มิลลิลิตร หรือสารอะบาเม็กติน 1.8% อีซี อัตรา 20-30 มิลลิลิตร หรือสารฟิโปรนิล 5% เอสซี อัตรา 10-20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

5) *หนอนเจาะสมอฝ้าย* ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน วางไข่เป็นฟองเดี่ยวตามยอดอ่อนหรือใบอ่อนของพืช หนอนจะกัดกินทำลายภายในผลทำให้ผลเสียหาย หนอนจะเข้าดักแด้ในดิน ดังนั้น ควรไถพรวนและตากดินก่อนปลูกเพื่อกำจัดดักแด้ พบการระบาดเก็บไข่และตัวหนอนทำลาย แล้วพ่นด้วยเชื้อไวรัสนิวเคลียโพลีดีโครซีสหนอนเจาะสมอฝ้าย อัตรา 30 มิลลิลิตร หรือเชื้อแบคทีเรียบาซิลลัสทรูริงเจนซิสอัตรา 60-80 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว 1 วัน หรือสารเตลทาเมทริน 3% อีซี อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือแลมปีดาไซฮาโลทริน 25% อีซี อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

6) *โรคแอนแทรกคโนส* หรือโรคกุ้งแห้ง แสดงอาการเฉพาะบนผลพริกจะเกิดจุดน้ำน้ำตาลเล็กๆ ต่อมาแผลขยายใหญ่ขึ้น เป็นวงรีหรือกลมเกิดเป็นวงซ้อนกันเป็นชั้นๆ บริเวณกลางแผลมีส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อสีดำหรือสีส้มอ่อน ขึ้นอยู่กับชนิดของเชื้อสาเหตุ โรคนี้ปนเปื้อนไปกับเมล็ดได้ ถ้าเก็บเมล็ดพันธุ์เองต้องเลือกเก็บจากต้นที่ไม่เป็นโรค และก่อนปลูกควรแช่เมล็ดในน้ำอุ่นอุณหภูมิ 50-55 องศาเซลเซียส นาน 15-20 นาทีหรือคลุกเมล็ดด้วยสารเบนอไมล 50% ดับบลิวพี อัตรา 3 กรัมต่อเมล็ด 1 กิโลกรัม เมื่อพบการระบาดให้เก็บผลที่เป็นโรคออกทิ้งนอก

แปลงให้หมด แล้วพ่นด้วยสารแมนโคเซบ 80% ดับบลิวพี อัตรา 30-50 กรัม หรือสารเบนโนมิล 50% ดับบลิวพี อัตรา 10-20 กรัม หรือสารโปรคลอราซ 45% อีซี หรือสารโปรคลอราซ 50% ดับบลิวพี อัตรา 10-20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

7) *โรคตากบ* เกิดบนใบที่อยู่ส่วนล่างของลำต้น แผลมีลักษณะกลมตรงกลาง แผลมีสีขาวอมเทา ขอบแผลสีน้ำตาลเข้ม เนื้อใบอาจจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือไม่เปลี่ยนก็ได้ ใบที่เกิดจุดเพียงจุดเดียวหรือหลายจุดบนเนื้อใบทำให้ใบเปลี่ยนเป็นสีเหลืองและร่วงหล่น เมื่อพบโรคพ่นด้วยสารแมนโคเซบ 80 % ดับบลิวพี อัตรา 30-50 กรัม หรือสารเบนโนมิล 50 % ดับบลิวพี อัตรา 10-20 กรัม หรือสารคาร์เบนดาซิม 50 % ดับบลิวพี อัตรา 10-20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

8) *โรคยอดและดอกเน่า* เกิดได้ทั้งที่ใบ ดอก ยอดและผลพริก แต่ส่วนมากจะพบที่ส่วนของยอดอ่อน เนื้อเยื่อที่ถูกเชื้อทำลายจะเป็นสีดำ มีขนสีเทาใส ปลายขนมีตุ่มสีดำ เมื่อพบการระบาดให้เก็บส่วนที่เป็นโรคใส่ถุงพลาสติกแล้วนำออกไปทิ้งนอกแปลง แล้วพ่นด้วยสารคอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ 85 % ดับบลิวพี 30-50 กรัม หรือสารไอโพรไดโอน 50 % ดับบลิวพี อัตรา 20-30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารไทรโพรลิน 19 % อีซี อัตรา 20 มิลลิลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

9) *โรคราแป้ง* บริเวณใบที่ถูกเชื้อสาเหตุเข้าทำลายเนื้อในด้านหลังใบ ใบเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ด้านหลังใบเกิดเป็นรอยขีดเล็กๆ สีน้ำตาลอ่อน ต่อมาใบจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองในกรณีของพริกผลใหญ่ (Bell Pepper) ด้านใต้ใบจะพบผงแป้งสีขาว เมื่อพบโรคระบาดพ่นด้วยกำมะถันผง 80 % ดับบลิวพี อัตรา 30 กรัม หรือสารฟลูซิลาโซล 47 % อีซี อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน

10) *โรคเหี่ยวจากเชื้อรา* สาเหตุที่ทำให้เกิดโรคเหี่ยวจากเชื้อราคือเชื้อราสเคลอโรเตียม (*Sclerotium* sp.) ใบที่อยู่ส่วนโคนของลำต้นเปลี่ยนเป็นสีเหลืองและร่วง ต่อมาเหี่ยวทั้งต้นและแห้งตายบริเวณโคนต้น มีเส้นใยสีขาว และมีเม็ดกลมสีขาวเหลือง และในที่สุดจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม มีขนาดเท่าเมล็ดฝักกาด หากเกิดจากเชื้อราฟิวซาเรียม (*Fusarium* sp.) จะมีอาการเหี่ยวและใบเหลืองคล้ายกัน แต่ไม่พบเส้นใยสีขาวบริเวณโคนต้น เมื่อใช้มีดปาดผิวลำต้นระดับคอคินให้ลึกถึงท่อน้ำและท่ออาหาร จะพบท่อน้ำท่ออาหารเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแดง ก่อนปลูกไถพรวนและตากดินอย่างน้อย 7 วัน ปรับดินด้วยปูนขาวอัตรา 100-200 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่ปุ๋ยหมักอัตรา 1 ตันต่อไร่ เชื้อไตรโคเดอร์มาสด (ที่ขยายเชื้อด้วยข้าวสุก) 10 กิโลกรัม ใช้ส่วนผสมอัตรา 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 1,000-2,000 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อพบต้นเป็นโรคให้ถอนต้นและเผาทำลาย หว่านปูนขาวเมื่อพบเส้นใยหรือเม็ดของเชื้อราบริเวณหลุมหรือต้นที่เป็นโรค

11) โรคเหี่ยวจากเชื้อแบคทีเรีย ใบส่วนยอดเริ่มสลด ต่อมาใบจะเหี่ยวทั้งต้น เมื่อตัดต้นตามขวางตรงระดับดินจะพบบริเวณไส้กลางต้นมีอาการช้ำและมีน้ำสีเข้ม เมื่อพบต้นเป็นโรคให้ถอนต้นและเผาทำลาย ในหลุมที่ถอนต้นออกมาผสมดินกับปุ๋ยขี้วัว 200 กรัมคลุกให้เข้ากัน นำมาโรยในหลุมให้ทั่วแล้วกลบรดน้ำให้ชุ่มทิ้งไว้อย่างน้อย 7 วันถึงจะให้น้ำตามร่องได้

12) โรครากปม สาเหตุจากไส้เดือนฝอย พริกมีอาการต้นเหี่ยว ใบส่วนล่างเหลืองร่วง เมื่อถอนต้นจะพบว่ารากมีปมไส้เดือนฝอย พริกบางสายพันธุ์จะทนทานต่อไส้เดือนฝอยพืชจะแสดงอาการใบเหลืองแต่จะไม่เหี่ยว ผลผลิตจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด ก่อนปลูกควรไถพรวนดินตากแดด เพื่อทำลายไข่และตัวอ่อนของไส้เดือนฝอย

13) โรคไวรัสในพริกโรค ใบหงิกเหลืองมีอาการใบยอดเป็นสีเหลืองทองและระบาคอย่างรวดเร็วจนดูเหมือนเป็นสีทองทั่วทั้งแปลง มีแมลงหวี่ขาวเป็นแมลงพาหะและไม่ติดต่อทางเมล็ดพันธุ์ ส่วนโรคใบหงิกและโรคเส้นด่างประ พริกที่มีเปลือกอ่อนหลายชนิดเป็นพาหะ ทำให้พริกแสดงอาการใบด่าง ใบหงิกบิดเบี้ยว ใบเล็ก ผลด่าง บิดเบี้ยว ต้นแคระแกรนและให้ผลผลิตต่ำ โรคนี้สามารถติดต่อทางเมล็ดพันธุ์ได้ เชื้อไวรัสทั้งสามชนิดนี้แพร่ระบาดได้ง่ายและรวดเร็ว ถ้าพบอาการโรคในระยะที่ย้ายปลูกใหม่ๆ ควรถอนเผาทำลาย และป้องกันกำจัดแมลงหวี่ขาวและเปลือกอ่อนแมลงพาหะที่เป็นตัวถ่ายทอดเชื้อจากต้นหนึ่งไปยังอีกต้นหนึ่ง

14) โรคผลแห้งสีน้ำตาล เป็นอาการขาดธาตุแคลเซียม จะเกิดอาการน้ำน้ำบริเวณใกล้ปลายผลพริก ต่อมาเนื้อเยื่อบริเวณนั้นจะแห้งมีสีขาวหรือเทาอ่อน เมื่อพบอาการให้รีบพ่นแคลเซียมไนเตรทอัตรา 40-60 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หากปล่อยไว้เมื่อมีอาการรุนแรงทำให้เชื้อสาเหตุโรคแอนแทรคโนสและเชื้ออื่นๆเข้าทำลายซ้ำเติมได้รวดเร็วขึ้น ทำให้ผลพริกแห้งไปทั้งผล

2.8.3 ต้องใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย และมีคำแนะนำบนฉลากให้ใช้กับพืชนั้นๆ

2.8.4 ต้องไม่ใช้สารเคมีที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ (รายชื่อวัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ทางการเกษตร (ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535)) และที่ระบุในรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้ ต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยวตามเวลาที่ระบุในวิธีการแก้ปัญหาในแผนควบคุมการผลิตพริก

2.9 การจัดการเพื่อให้ได้พริกที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

2.9.1 ใช้สารเคมี ชนิด อัตรา และระยะเวลาหยุดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนเก็บเกี่ยวตามรายละเอียดในวิธีการแก้ปัญหาในแผนควบคุมการผลิตพริก

2.9.2 ต้องใช้สารเคมีที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย และมีคำแนะนำบนฉลากให้ใช้กับพืชนั้นๆ

2.9.3 ต้องไม่ใช่สารเคมีที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ และไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และที่ระบุในรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้ ต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยวตามเวลาที่ระบุในวิธีการแก้ปัญหาในแผนควบคุมการผลิตพริก

2.10 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวในแปลง

2.10.1 วิธีการเก็บเกี่ยว

- 1) เก็บเกี่ยวตามอายุการเก็บเกี่ยวของพริกแต่ละชนิด และตามความต้องการของตลาดด้วยความระมัดระวัง
- 2) รวบรวมผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วใส่ตะกร้าพลาสติก หรือถุงพลาสติก หรือเข่งไม้ไผ่ ที่กรุภายในด้วยกระดาษ หรือกระสอบปุย หรือใบตองที่สะอาด เพื่อป้องกันการกระแทกช้ำ จากนั้นขนย้ายไปยังโรงเรือนภายในแปลงหรือในที่ร่ม

2.10.2 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- 1) ขนย้ายผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วจากบริเวณที่เก็บเกี่ยว ไปยังโรงเรือนภายในแปลงหรือในที่ร่มด้วยความระมัดระวังทันทีที่เก็บเกี่ยวเสร็จ
- 2) คัดแยกผลิตผลที่เสียหายจากการเก็บเกี่ยวหรือมีตำหนิจากโรคและแมลงแยกไว้ต่างหาก
- 3) คัดแยกคุณภาพและขนาดของผลิตผลตามความต้องการของแต่ละตลาด
- 4) บรรจุผลิตผลที่ผ่านการคัดแยกแล้วในตะกร้าพลาสติกหรือถุงพลาสติกที่สะอาด ป้องกันการกระแทกและการชูดซิด

2.11 การขนส่งผลิตผลไปยังจุดรวบรวมสินค้า

บรรจุผลิตผลพริกในพาหนะที่ใช้ขนส่งด้วยความระมัดระวัง แล้วขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้า ทันทีที่เก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวในแปลงเสร็จเรียบร้อยแล้ว

2.12 การควบคุมการคละปนของผลิตผลด้อยคุณภาพ

2.12.1 ตรวจสอบการคละปนของผลิตผลที่ขนาดและคุณภาพไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

- 1) ตรวจสอบและสังเกตผลพริกที่เก็บเกี่ยวและคัดขนาดและคุณภาพแล้วพบว่า ยังคงมีผลพริกที่มีขนาดหรือคุณภาพไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของตลาดในภาชนะบรรจุเดียวกัน ต้องคัดแยกออก
- 2) เรียงภาชนะบรรจุที่ผ่านการตรวจสอบการคละปนแล้วให้เป็นหมวดหมู่ตามขนาดหรือตามชั้นคุณภาพให้เป็นระเบียบบนแท่นรองรับสินค้า หรือบนวัสดุสะอาดสำหรับปูรองพื้นเพื่อป้องกันการปนเปื้อน

2.12.2 ตรวจสอบการคละปนและคัดแยกผลผลิตที่มีศัตรูเข้าทำลาย

ตรวจสอบและคัดแยกผลผลิตที่มีศัตรูทำลายแยกไว้ต่างหาก แล้วนำไปจัดการตามคำแนะนำ หรือใช้ประโยชน์ตามแผนที่กำหนดไว้

สรุป กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายคุณภาพพริก “เราจะผลิตพริก ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของคู่ค้าและผู้บริโภค” ภายใต้ “ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พริก” โดยมีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ให้สามารถผลิตพริกที่มีคุณภาพและปลอดภัยจากสารเคมี

3. พริกและการผลิตพริก

พิทักษ์ สมบูรณ์ (2547: 7-18) ได้กล่าวถึงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพริกไว้ว่า พริก เป็นพืชผักที่อยู่ในตระกูลโซลานาซีอี (Solanaceae) ซึ่งอยู่ในตระกูลเดียวกันกับมะเขือ มันฝรั่ง และยาสูบ พืชตระกูลนี้มีอยู่ประมาณ 90 สกุล (Genus) หรือ 2,000 (Species) โดยทั่วไปเป็นได้ทั้งพืชล้มลุก ไม้พุ่มและไม้ยืนต้นขนาดเล็ก กระจายอยู่ทั่วไป สำหรับพริกจัดอยู่ในสกุล Capsicum มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Capsicum baccatum* Linn. *Capsicum annum* Linn. *Capsicum frutescens* Linn. *Capsicum chinense* Linn. ซึ่งประกอบด้วยพริกชนิดต่างๆประมาณ 20-30 ชนิด

3.1 องค์ประกอบทางเคมีที่สำคัญของสารจากพริก

ในพริกนั้นมีสารที่สำคัญคือ Capsaicin นอกจากนั้นยังมีสารอื่นๆที่ให้ความเผ็ดอีกคือ Dihydrocapsaicin, Nordihydrocapsaicin , Homodihydrocapsaicin, และ Homocapsaicin โดยที่ Capsaicin จะพบในพริกมากที่สุด คือ ร้อยละ 97 และให้รสเผ็ดมากที่สุด

3.2 คุณค่าทางอาหาร

ส่วนของผลที่รับประทานได้หนัก 100 กรัมพริกที่มีรสเผ็ด (hot pepper) จะประกอบด้วย น้ำ 86 กรัม โปรตีน 1.9 กรัม ไขมัน 1.9 กรัม คาร์โบไฮเดรต 9.2 กรัม เหล็ก 1.2 มิลลิกรัม แคลเซียม 14.4 มิลลิกรัม วิตามินเอ 700-21600 IU วิตามินซี 242 มิลลิกรัม พลังงาน 257 กิโลจูล พริกหวาน (sweet pepper) ประกอบด้วยน้ำ 92 กรัม โปรตีน 1.2 กรัม ไขมัน 0.35 กรัม คาร์โบไฮเดรต 5.4 กรัม เหล็ก 0.6 มิลลิกรัม แคลเซียม 9 มิลลิกรัม วิตามินเอ 420-5700 IU วิตามินซี 163 มิลลิกรัม พลังงาน 109 กิโลจูล น้ำหนักเมล็ด 4-8 กรัมต่อ 1,000 เมล็ด

3.3 ความสำคัญ

พริกมีความสำคัญหลายอย่าง ทั้งใช้เป็นอาหารประจำวัน เป็นพืชที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรและประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้ในภาคอุตสาหกรรม 4 กลุ่มหลักได้แก่ (1) กลุ่มเครื่องปรุง (2) กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป (3) กลุ่มสารสกัด และกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ (สำนักงานประสานงานวิจัยและพัฒนา, 2550) พริกเป็นพืชที่มีคุณสมบัติต่างกับพืชอื่นเกี่ยวกับรสชาติ ซึ่งพืชอื่นไม่สามารถทดแทนได้ จึงทำให้พริกมีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง และการผลิตได้อยู่คู่กับคนไทยมานาน โดยเริ่มจากการปลูกเป็นพืชผักสวนครัวหลังบ้านสำหรับบริโภค และได้ปรับเปลี่ยนเป็นปลูกเพื่อการค้าในเวลาต่อมา เพื่อผลิตพริกสดและพริกแห้งสำหรับการบริโภค และส่งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารเพื่อแปรรูปออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นต้น

3.4 การจำแนกพันธุ์พริก

พิทักษ์ เทพสมบุรณ์ (2547: 11-20) ระบุว่า ปัจจุบันการจำแนกพันธุ์พริก ยังมีความสับสนกันอยู่มาก นักวิทยาศาสตร์แต่ละคนมีความคิดเห็นในการจำแนกที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากพริกมีความแตกต่างกันทั้ง ทรงต้น ใบ ดอก และผล ซึ่งรูปร่างของผลมีความแตกต่างกันมาก ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการผสมข้ามตามธรรมชาติที่ทำให้เกิดรูปร่างใหม่ๆ ขึ้นมาอีก อย่างไรก็ตามการจำแนกพันธุ์พริกในประเทศไทย นิยมจำแนกตามความเผ็ด และตามขนาดของผล

พริกที่ปลูกกันมากในปัจจุบันนี้สามารถแบ่งตามขนาดของผลพริก ได้ 2 ชนิด ดังนี้

3.4.1 พริกใหญ่ ได้แก่ พริกชี้ฟ้า พริกมัน พริกเหลือง พริกหยวก พริกยักษ์

3.4.2 พริกเล็กหรือพริกขี้หนู ได้แก่ พริกจินดา พริกหัวเรือ พริกหัวยี่สิบ พริกจินดาขอดสน พริกจินดาลาดหญ้า พริกขี้หนูสวน พริกเคียวไก่ พริกปากปวน

3.5 พันธุ์พริกที่แนะนำ

พริกขี้หนู ได้แก่ พริกจินดา พริกหัวเรือ พริกขอดสน พริกหัวยี่สิบ พริกขี้หนู TVRC 758 พริกใหญ่ พริกชี้ฟ้า ได้แก่ พริกมันต่าง ๆ พริกเหลือง พริกมันบางช้าง TVRC 365 และพริกถูกผสมจากบริษัทต่างๆ

3.6 สภาพภูมิอากาศและฤดูปลูกที่เหมาะสม

พริกสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี อุณหภูมิที่เหมาะสมในการเจริญเติบโตสำหรับพริกเผ็ดประมาณ 20-30 องศาเซลเซียส ถ้าอุณหภูมิสูงกว่า 35 องศาเซลเซียส ทำให้ดอกร่วงมาก ผลผลิตต่ำ หรือพบอาการเป็นแผลไหม้ที่ผล การปลูกพริกในช่วงฤดูฝนควรยกแปลงสูงเพื่อให้มีการระบายน้ำได้ดี ระยะปลูกกว้างกว่าปกติเพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง พริกที่ปลูกในช่วงฤดูนี้มักพบเชื้อโรคทำลายบริเวณผลเป็นสวนมาก ฤดูปลูกพริกที่เหมาะสมควรอยู่ในฤดูหนาว โดยมีช่วงหยุดเมล็ดเพาะกล้าประมาณเดือนตุลาคมถึงต้นเดือนธันวาคม

3.7 สภาพดินและความอุดมสมบูรณ์ของดิน

พริกสามารถเจริญเติบโตได้ในดินทุกชนิด ชอบดินร่วนปนทราย อินทรีย์วัตถุมาก ระบายน้ำดี ความเป็นกรดเป็นด่างเหมาะสมประมาณ 5.5-6.5 พริกไม่ชอบน้ำขังและ การปลูกพริกไม่ควรปลูกซ้ำที่เดิมเกิน 2 ครั้ง เพราะจะเป็นแหล่งสะสมโรคและแมลง ทำให้การป้องกันกำจัดได้ยาก

3.8 การเตรียมการก่อนปลูก

3.8.1 การเตรียมพันธุ์ แช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำสะอาด เลือกเมล็ดที่จมน้ำมาแช่น้ำ 1 คืน แล้วนำไปล้างผ่านน้ำไหลอย่างน้อย 30 นาที บ่มเมล็ดด้วยผ้าไว้ในร่ม 2-3 วันจนมีตุ่มราก นำไปเพาะในแปลงหรือกระบะเพาะ

3.8.2 การเพาะกล้า ที่นิยมมี 3 วิธี คือ

1) **เพาะในกระบะเพาะ** เลือกกระบะที่มีขนาด 45×60 เซนติเมตร ลึกไม่เกิน 10 เซนติเมตร มีรูระบายน้ำ ใต้ดินที่ร่อนแล้ว 3 ส่วน ปุ๋ยคอก 1 ส่วน ทรายหรือแกลบ 1 ส่วน คลุกเคล้าให้เข้ากัน ปรับผิวหน้าดินให้เรียบ โรยเมล็ดเป็นแถว ระยะห่างระหว่างแถว 5-7 เซนติเมตร รดน้ำให้ชุ่ม

2) **เพาะในถาดเพาะ** โดยทั่วไปนิยมใช้ถาดหลุมขนาด 104 หลุม นำดินที่ใช้เพาะกล้าใส่ในถาดให้เต็ม เพาะหลุมละ 1 เมล็ด

3) **เพาะในแปลงเพาะ** ใช้ดินร่วนซุย ระบายน้ำดี แปลงเพาะกว้างประมาณ 1 เมตร ขาวตามความเหมาะสม ขุดหรือไถดินลึกประมาณ 15 เซนติเมตร ข่อยดินให้ละเอียด ใส่ปุ๋ยขาวประมาณ 125 กรัมต่อตารางเมตร ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 80-100 กรัมต่อตารางเมตร คลุกเคล้าให้เข้ากัน กลั้ยหน้าดินให้เรียบ หว่านเมล็ดกระจายทั่วแปลง กลบด้วยดินผสมละเอียด ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีแล้วคลุมด้วยฟางรดน้ำให้ชุ่ม

3.8.3 การเตรียมแปลงปลูก ขุดหรือไถดินลึก 50 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยขาว 200 กิโลกรัมต่อไร่ รดน้ำ ตากดิน 7 วัน และใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 4-5 ตันต่อไร่ และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ คลุกให้เข้ากัน ข่อยดินให้ละเอียด ในสภาพดินเหนียวควรเตรียมแปลงกว้าง 4-6 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร ส่วนในเขตชลประทาน ยกแปลงขนาด 80 เซนติเมตร ร่องน้ำกว้าง 25 เซนติเมตร ยกแปลงสูงประมาณ 15 เซนติเมตร ขาวประมาณ 20 เมตร โดยทั่วไปใช้ระยะปลูก 50×50 หรือ 50×80 เซนติเมตร

3.9 การย้ายกล้าและการปลูก

3.9.1 **ต้นกล้าในกระบะเพาะ** อายุ 15 วัน หรือมีใบจริง 2 ใบ ย้ายกล้าลงถุงพลาสติกดำขนาด 4×6 นิ้ว จนกล้าสูงประมาณ 30 เซนติเมตร หรือมีอายุ 30-40 วัน จึงย้ายกล้าลงแปลงปลูก

3.9.2 **ต้นกล้าในถาดเพาะ และแปลงเพาะ** อายุ 30-40 วัน หรือสูงประมาณ 10-15 เซนติเมตร มีใบจริงประมาณ 5 ใบ ย้ายกล้าลงแปลงปลูก ควรรดน้ำก่อนย้ายปลูก 2-3 วัน ก่อนถอนกล้า

1 ชั่วโมง ควรรดน้ำในภาคและแปลงเพาะกล้าให้ชุ่มก่อน เมื่อย้ายปลูกเสร็จแล้วรดน้ำตามทันที

3.9.3 พริกที่เพาะในกระบะหรือภาชนะเพาะ มักวางในโรงเรือน แต่ที่เพาะในแปลง ควรทำร่มให้ เพื่อป้องกันแสงแดดจัด ลม และฝน ในขณะที่ต้นกล้ายังเล็ก แต่ควรเปิดให้ต้นกล้า ได้รับแสงแดดบ้าง

3.10 การดูแลรักษา

3.10.1 การให้น้ำช่วงแรกๆ หลังเพาะกล้า ควรให้น้ำเช้าและเย็น เมื่อต้นกล้าเริ่มเจริญเติบโตแล้วให้น้ำวันละครั้ง หรือทุก 2-3 วัน และเมื่อต้นกล้ามีใบจริง 2-3 ใบ ให้เอาฟางที่คลุมแปลงออก เมื่อย้ายกล้าพริกลงแปลงปลูก ควรให้น้ำทันที และเมื่อต้นพริกตั้งตัวได้แล้ว ควรให้น้ำทุก 3-5 วัน ทั้งนี้ขึ้นกับความชื้นในดินด้วย

3.10.2 การใส่ปุ๋ย

ครั้งที่ 1 หลังย้ายปลูก 30 วัน ใส่ปุ๋ย 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ หากต้นกล้าไม่แข็งแรงควรใส่ปุ๋ยในโตรเจน เช่น ยูเรีย อัตรา 10-20 กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่ 2 หลังย้ายปลูก 60 วัน ใส่ปุ๋ย 13-13-21 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ นอกจากนี้ ควรฉีดปุ๋ยน้ำให้ทางใบ ทุกครั้งหลังจากเก็บเกี่ยว

3.11 ศัตรูพืชที่สำคัญ

3.11.1 โรคกุ้งแห้งหรือแอนแทรคโนส เกิดจากเชื้อรา ระบาดมากในสภาพที่มีอากาศชื้น หรือมีฝนตกชุก ป้องกันโดยไม่ปลูกพริกแน่นเกินไป รักษาความสะอาดในแปลงปลูกและใช้พันธุ์ต้านทาน

3.11.2 โรคเหี่ยวเหลือง เกิดจากเชื้อรา ระบาดในสภาพอากาศที่มีอุณหภูมิสูงและดินที่มีความชื้นสูง โดยติดไปกับดิน น้ำ เครื่องมือทางการเกษตร หรือต้นกล้า ป้องกันโดยปรับปรุงดินให้มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างระหว่าง 6-6.8 ปลูกพืชหมุนเวียนอื่นๆที่ไม่เป็นโรคนี้อันและพืชตระกูลถั่วอื่นๆ

3.11.3 โรคเหี่ยวเขียว เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ป้องกันกำจัดโดยถอนต้นพริกที่มีอาการเหี่ยว เผาทำลาย ป้องกันไม่ให้ต้นพริกมีบาดแผลบริเวณโคนต้นและราก

3.11.4 โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา ป้องกันกำจัดโดยพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา

3.11.5 โรคใบไหม้หรือใบด่าง เกิดจากเชื้อไวรัส ระบาดได้ตลอดฤดูปลูก ป้องกันกำจัดโดยการถอนและเผาทำลาย ถ้าพืชแสดงอาการแล้วไม่มีวิธีการรักษา

3.11.6 เพลี้ยไฟพริก ระบาดมากในฤดูแล้ง ป้องกันโดยเพิ่มความชื้นด้วยการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอให้พริกขาดน้ำ หากระบาดมาก สามารถเลือกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดตามคำแนะนำ

3.11.7 เพลี้ยอ่อน ระบาดทั่วไปโดยเฉพาะแหล่งปลูกพริกที่อยู่ใกล้กับฝ้ายและพืชไร่ อื่นๆ ที่เป็นพืชอาศัย และในสวนพริกที่มีอุณหภูมิสูง ไม่มีฝนตกหนัก ป้องกันโดยเลือกใช้สารเคมี ป้องกันกำจัดตามคำแนะนำ

3.11.8 ไรขาวพริก ระบาดทั่วไป โดยเฉพาะในแหล่งปลูกพริกอยู่เสมอๆ ส่วนพริก ในไร่มีระบาดในช่วงที่มีความชื้นหรือฝนตกพริกดัดต่อกันอย่างน้อย 7-10 วัน และในแปลงพริก ที่ปลูกในฤดูฝน ป้องกันโดยเลือกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดตามคำแนะนำ

3.12 การเก็บเกี่ยว

หลังย้ายปลูก 70-95 วัน จะเริ่มเก็บผลผลิต ระยะแรกผลผลิตจะได้น้อย และจะ ค่อยๆเพิ่มมากขึ้น สามารถเก็บเกี่ยวได้ทุก 7-10 วัน ถ้าบำรุงรักษาดีและให้น้ำเพียงพอ จะสามารถ เก็บผลผลิตได้ 1 ปี การเก็บพริก ควรเก็บพริกสดที่แก่จัด สังเกตจากสีผิวเขียวสด เป็นมัน ไม่คล้ำ สม่ำเสมอก่อนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

การเก็บรักษาผลผลิต รับประทานย้ายผลผลิตเข้าที่ร่ม หรือ โรงเรือนจตุรบรรณนำผลผลิต มากองไว้บนกระสอบหรือพลาสติกในที่ร่ม ที่อากาศถ่ายเทได้ดี เกลี่ยหน้าให้เสมอกันแล้วรีบดำเนินการ ดังนี้

3.12.1 คัดเลือกส่วนที่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด

3.12.2 เลือกบรรจุภัณฑ์ที่มีการระบายอากาศได้ดี นิยมใช้ถุงพลาสติกที่เจาะรู ฤๅละ 10 กิโลกรัม

3.12.3 เก็บรักษา ในที่อุณหภูมิ 5-10 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 85-95 เปอร์เซ็นต์

3.12.4 การขนส่ง หากไม่มีรถห้องเย็นให้ขนย้ายเวลากลางคืน แต่ถ้าขนย้ายเวลา กลางวัน ควรใช้ผ้าใบคลุมและให้มีที่ว่างด้านบนเพื่อให้อากาศหมุนเวียน

4. ข้อมูลการผลิตพริกแบบ GAP ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี มีการส่งเสริมการปลูกพริกในพื้นที่ 20 อำเภอ เกษตรกรจำนวน 11,043 คน พื้นที่ปลูก 10,562 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 2,078 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตรวม 21,124 ตัน (สด) คิดเป็นมูลค่าประมาณ 600 ล้านบาท พันธุ์ที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์หัวเรือ (สำนักงานเกษตรจังหวัด อุบลราชธานี, 2550จ.)ซึ่งจะเห็นได้ว่าพริกเป็นพืชเศรษฐกิจท้องถิ่นที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีการปลูกเกือบทุกอำเภอและปลูกในสภาพพื้นที่แตกต่างกัน

ตำบลหัวเรือตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองอุบลราชธานี ระยะทางห่างจากจังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ 17 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ 32.28 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 20,181 ไร่ อาณาเขตติดต่อของตำบลหัวเรือมีดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลยางสักกะโพกลุ่ม อำเภอม่วงสามสิบ

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลไรร้อย อำเภอเมืองอุบลราชธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลจีเหล็ก อำเภอเมืองอุบลราชธานี

ตำบลหัวเรือ แบ่งการปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,469 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 8,999 คน

เกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลหัวเรือ จำนวน 632 ราย พื้นที่ทั้งหมด 1,749 ไร่ และมีกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกแบบ GAP จำนวน 4 กลุ่ม สมาชิกทั้งหมด 120 ราย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดศรีสะเกษ (2540) ได้ศึกษาการคัดเลือกพริกชี้หูรับประทานสด พันธุ์หัวเรือเพื่อการส่งออก ซึ่งเดิมพริกพันธุ์หัวเรือมีความแปรปรวนทั้งขนาดและสีของผล ตลอดจนความไม่สม่ำเสมอของพันธุ์ ผลการศึกษาได้คัดเลือกต้นพันธุ์และเก็บเมล็ดไว้เพื่อนำไปปลูกและคัดเลือกต่อไป โดยพิจารณาความดก สีของผล การเจริญเติบโต แข็งแรง มีการเป็นโรคน้อย และได้นำไปปลูกขายไว้ที่แปลงของเกษตรกร คือ นายบุญเหลือ สายแหว บ้านหัวเรือ ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขยายพันธุ์ต่อไป

ประเสริฐ ถ่ายสูงเนิน (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดพริกสด กรณีศึกษาตำบลลำมูล อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.9 อายุเฉลี่ย 41.6 ปี ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน และแรงงานเฉลี่ย 3 คน มีประสบการณ์ในการปลูกพริกเฉลี่ย 11.4 ปี เพาะกล้าเอง อายุกล้าเฉลี่ย 36 วัน ระยะปลูกระหว่างต้น 30-45 เซนติเมตร ระหว่างแถว 100 เซนติเมตร ใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 249.7 กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 2,413 กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนเฉลี่ย 12,289 บาท/ไร่ ปัญหาอุปสรรคมีมากตามลำดับดังนี้ ตลาดรับซื้อไม่แน่นอน ราคาจำหน่ายผลผลิตต่ำ ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ขาดแหล่งพันธุ์ดี ต้นทุนการผลิตพริกสูง โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ผลผลิตคุณภาพต่ำ ขาดความรู้ในการเพาะกล้าพริก เกษตรกรมีความต้องการมากตามลำดับดังนี้ ตลาดจำหน่ายพริกที่แน่นอน แหล่งพันธุ์พริกคุณภาพดี ความรู้ในการเพาะกล้าพริก การติดตามแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ความรู้ในการ

ปลูกพริก ปัจจัยการผลิตราคาถูก แหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำ การศึกษาดูงานการปลูกพริก นอกจากนี้เกษตรกรที่มีพื้นฐานแตกต่างกันด้านรายได้นอกภาคการเกษตรและรายได้รวม มีความต้องการการพัฒนาการผลิตและการตลาดพริกสดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95 ข้อเสนอแนะควรสนับสนุนวิชาการด้านการผลิตและตลาดพริก และแนวทางการลดต้นทุนการผลิต

พจน์ สมแพง (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพริก ตำบลนางาม อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พบว่า การใส่ปุ๋ยเกษตรกรส่วนมากจะนิยมใส่ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูก อัตราการใส่ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 64.80 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตราเฉลี่ย 64.80 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรร้อยละ 97.79 พบการระบาดของโรคพริก ร้อยละ 36.20 พบการระบาดของโรคราน้ำค้าง เกษตรกร ร้อยละ 98.30 พบการระบาดของแมลงศัตรูพริก ร้อยละ 50.00 พบเพลี้ยไฟ การป้องกันกำจัดวัชพืชในแปลงพริก ร้อยละ 96.02 มีการป้องกันกำจัดวัชพืช โดย ร้อยละ 73.73 กำจัดวัชพืชโดยวิธีกล การใช้แรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตพริก เกษตรกร ร้อยละ 58.85 ใช้แรงงานในครัวเรือน ร้อยละ 89.82 มีปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูง ร้อยละ 84.96 มีปัญหาผลผลิตราคาตกต่ำ ร้อยละ 82.77 มีปัญหาด้านตลาดรับซื้อ ร้อยละ 67.70 มีปัญหาการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพริก ร้อยละ 66.81 มีปัญหาการกำจัดวัชพืช ร้อยละ 56.64 มีปัญหาปุ๋ยเคมีและวิธีการใช้ ร้อยละ 56.64 มีปัญหาการควบคุมคุณภาพพริกและร้อยละ 51.77 มีปัญหาการขาดเงินทุนการผลิตพริก ข้อเสนอแนะ ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต ควรส่งเสริมให้เกษตรกรป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยวิธี IPM และควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตและจำหน่ายพริกทำให้เกษตรกรสามารถต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้จำหน่ายผลผลิตได้ในราคาสูง

ไมตรี อินทรลักษณ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการบูรณาการการผลิตพริกสด ปลอดภัยจากสารพิษกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดมหาสารคาม (พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง) พบว่า ข้อมูลทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุเฉลี่ย 47.60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.86 คน มีแรงงานเฉลี่ย 2.94 คน มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.61 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง มีประสบการณ์ในการปลูกพริกเฉลี่ย 2.69 ปี ใช้ระยะปลูกระหว่างแถวเฉลี่ย 59.41 เซนติเมตร ส่วนใหญ่มีการย้ายกล้าปลูกช่วงเช้าหรือเย็นและรดน้ำให้ชุ่มหลังปลูก ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 เฉลี่ย 51.60 กิโลกรัมต่อไร่ การเก็บเกี่ยวแต่ละครั้งใช้ระยะเวลาห่างกันเฉลี่ย 6.09 วัน บางครั้งตลาดก็เป็นตัวกำหนดในการเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่มีการคัดเกรดพริก และพบว่าเกษตรกรทุกรายพบโรคแมลงระบาดในพริก เกษตรกรมีปัญหาระดับมาก ได้แก่ โรคศัตรูพืชระบาด ราคาผลผลิตไม่แน่นอน การดูแลรักษาพริกไม่ดี ผลผลิตพริกคุณภาพต่ำ ขาดเงินทุนสำหรับปลูกพริก ขาดความรู้ในการใช้ปุ๋ย ประสภกับ

ธรรมชาติ ราคาจำหน่ายผลผลิตต่ำ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ตลาตอยู่ห่างไกลจากแหล่งปลูก และต้นทุนการผลิตพริกสูง พบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ได้แก่ การศึกษาดูงานการปลูกพริก แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ตลาดจำหน่ายพริกที่แน่นอน แหล่งพันธุ์พริกคุณภาพดี การติดตามแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยการผลิตราคาถูก ความรู้ในการปลูกพริก ความรู้ในการเพาะกล้าพริก ความรู้ในการแปรรูปเพิ่มมูลค่าพริก การประชุมสัมมนาผู้ปลูกพริก และการรวมกลุ่มของผู้ปลูกพริก จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ประสบการณ์ในการปลูกพริก และขนาดพื้นที่ปลูกพริกแตกต่างกัน มีระดับปัญหาและความต้องการในการปลูกพริกแตกต่างกันทางสถิติ

ปราโมทย์ อุ่นใจ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการผลิตพริกและการตลาดพริกกรณีศึกษาอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า อายุเฉลี่ยของเกษตรกร 45.2 ปี มีแรงงานเฉลี่ย 3 คนต่อครัวเรือน พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 12.7 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกพริก 23.3 ปี พื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 3.1 ไร่ การปลูกแบบแถวเดี่ยว ระยะปลูกใช้ระยะ 30×75 เซนติเมตร พันธุ์ที่ใช้ปลูกคือ จินดาและยอดสน มีการเก็บเมล็ดพันธุ์เองโดยคัดจากต้นที่แข็งแรงให้ผลผลิตสูง ไม่มีโรคระบาด มีการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ จำหน่ายให้พ่อค้าในท้องถิ่นรวบรวมผลผลิตเฉลี่ย 826 กิโลกรัมต่อไร่ ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกร มีปัญหาในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ขาดเงินทุน ต้นทุนการผลิตสูง ประสบภัยธรรมชาติ เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในประเด็น แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีการรวมกลุ่มผู้ปลูกพริก และสนับสนุนวิชาการด้านการผลิตและการตลาดพริก พร้อมทั้งจัดหาแหล่งปัจจัยการผลิต แหล่งเงินทุน พันธุ์พริกที่ดีมีคุณภาพ จัดให้มีการศึกษาดูงานของเกษตรกร

ณรงค์ฤทธิ์ วั่งระหา (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนมากเป็นเพศหญิง โดยมีอายุเฉลี่ย 47.31 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.54 คน มีแรงงานในภาคเกษตรเฉลี่ย 2.88 คนต่อครัวเรือน เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดเฉลี่ย 71,095.14 บาทต่อปี มีรายได้จากการทำการเกษตร 59,827.03 บาทต่อปี และเป็นรายได้จากการปลูกพริก 43,016.22 บาท เกษตรกรผู้ปลูกพริกร้อยละ 88 กู้เงินมาลงทุนเฉลี่ยรายละ 70,886.50 บาท โดยกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 5.00 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกเฉลี่ย 15.50 ปี เกษตรกรร้อยละ 55.7 ปลูกพริกพันธุ์จินดามากที่สุด ร้อยละ 62.3 ใ้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 โดยใ้อัตราเฉลี่ย 41.79 กิโลกรัมต่อไร่ ปัญหาสำคัญในการผลิต คือ โรคกุ้งแห้งระบาดในแปลงปลูก และปัญหาภัยแล้ง

พิศ ปัญญาบุตร และกรวิภา กลางเคี่ยม (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2550 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ทั้งจังหวัดหนองคายและจังหวัดอุดรธานี เกษตรกรทั้งสองจังหวัดได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรที่สอดคล้องกัน คือ การสนับสนุนเครื่องมือในการปฏิบัติงาน การให้ความรู้เพิ่มเติม มีคำตอบแทน มีการจัดทำเอกสารคู่มือประกอบคำบรรยาย การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นที่แตกต่างกัน คือ มีการประสานงานและติดตามแปลงอย่างต่อเนื่อง มีการรวมกลุ่ม มีการบันทึกผลการให้คำแนะนำ การทำปุ๋ยอินทรีย์ และมีการประชาสัมพันธ์ ข้อเสนอแนะของคณะผู้ศึกษาด้านกระบวนการพัฒนาเจ้าหน้าที่ก่อนการจัดทำหลักสูตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาความจำเป็นในการอบรมก่อนและหลังการอบรม ควรมีการพัฒนาความรู้และทักษะการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน สำหรับอาสาสมัครเกษตรกรควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายและวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกัน

อุคร ชมาฤกษ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ทัศนศึกษาเกษตรกร อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมมีพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ การแยกเก็บสารป้องกันกำจัดศัตรูพืहांไกลจากอาหารและเครื่องดื่ม โดยมีค่าเฉลี่ย 2.99 รองลงมาคือ การฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายทันทีด้วยน้ำสะอาดและสบู่ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.95 และเกษตรกรเก็บอุปกรณ์ที่ใช้เตรียมจะพ่นสารเคมีไว้อย่างมิดชิดห่างไกลจากเด็กและสัตว์และเป็นທີ່เก็บอุปกรณ์โดยเฉพาะ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94 สำหรับกลุ่มตัวอย่างพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีคะแนนต่ำสุดคือ ขณะพ่นสารเคมีเกษตรกรสวมแว่นครอบตาป้องกันสารกระตุ้นเข้าตา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.34 รองลงมาคือ ขณะพ่นสารเคมีเกษตรกรสวมหน้ากากครอบปากและจมูกแบบมีไส้กรอง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.52 และขณะพ่นสารเคมีเกษตรกรสวมหมวกหรือใช้ผ้าคลุมศีรษะและผมที่สามารถกันน้ำได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.63 นอกจากนี้ยังพบว่า รายได้ครอบครัวต่อคนต่อปี ประสบการณ์การใช้สารเคมี ประสบการณ์การปลูกพืช จำนวนพื้นที่ปลูกพืช ความถี่ในการใช้สารชีวภาพ และระยะเวลาการพ่นสารเคมีแต่ละครั้งแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประทวน วราพุด (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการปลูกพืชของเกษตรกรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการการปลูกพืช 4 ด้านคือ 1) ด้านการบริหารกำลังคน เกษตรกรมีปัญหาความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมการศึกษา

งาน 2) ด้านการบริหารเงิน เกษตรกรมีปัญหาเรื่องต้นทุนมาก ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมแหล่งเงินทุน องค์กรบริหารส่วนตำบลวางแผนที่จะส่งเสริมสนับสนุนแหล่งเงินทุนแก่เกษตรกร ในพื้นที่ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ 3) ด้านการบริหารวัสดุ เกษตรกรและองค์กรบริหารส่วนตำบลมีปัญหา เรื่องการใช้ปุ๋ยและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช องค์กรบริหารส่วนตำบลจึงมีนโยบายในการส่งเสริม เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ 4) ด้านการบริหารการควบคุม เกษตรกรและ องค์กรบริหารส่วนตำบลมีปัญหาด้านการรวมกลุ่มกับเกษตรกรที่ปลูกพริก ซึ่งทางองค์กรบริหาร ส่วนตำบลมีนโยบายที่จะส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกพริก เพื่อให้สามารถต่อรองราคา กับพ่อค้าคนกลางได้

ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการการผลิตพริก ของเกษตรกรในตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่ากระบวนการผลิตของเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบกับคำแนะนำตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก (GAP) ของกรมวิชาการ เกษตร สิ่งที่เกษตรกรปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับคำแนะนำคือ การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดวัชพืชร และการ ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพริก และสิ่งที่เกษตรกรปฏิบัติแตกต่างจากคำแนะนำ คือ การเตรียม แปลงปลูก วิธีการเพาะกล้า การปลูก และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว จากกระบวนการผลิตพริก ของเกษตรกรดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีรายได้เหนือต้นทุนเงินสดเฉลี่ย 1,427.03 บาท/ไร่ ซึ่งเป็น รายได้ที่ไม่คุ้มทุน ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาการจัดการการผลิตพริกของเกษตรกรควรดำเนินการ

1) พัฒนาความรู้ด้านการผลิตพริกและตลาดด้วยการฝึกอบรม การศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบ ผลสำเร็จ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดทำแปลงสาธิต 2) การฟื้นฟูสภาพดินด้วยการตรวจวิเคราะห์ ดิน การใช้ปุ๋ยหรือวัสดุปรับปรุงดิน 3) การเพิ่มปริมาณและผลผลิตด้วยการวางแผนการผลิตอย่างชัดเจน 4) การลดต้นทุนการผลิตด้วยการจัดทำบัญชีฟาร์ม และการพัฒนาการผลิตในระบบการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับพริก (GAP) ซึ่งเป็นระบบที่มีมาตรฐานการผลิตเป็นที่ยอมรับของสากล ลดต้นทุน การผลิตด้วยเทคโนโลยีผลิตพริกที่ปลอดภัย ตลอดจนสามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตได้

กองพันธ์ ชศกิจ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดพริกขี้นหนูใหญ่ฤดูแล้ง ของเกษตรกรในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรในเขตชลประทาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 49.52 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ธ.ก.ส. มีสมาชิกในครัวเรือน 4.67 คน มีแรงงานเฉลี่ย 2.15 คน มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 10.13 ไร่ พื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 1.46 ไร่ ผลผลิตพริกมีน้ำหนักเฉลี่ย 2,395.60 กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการ ผลิตเฉลี่ย 9,441.93 บาท/ไร่ มีรายได้เฉลี่ย 46,333.33 บาท และราคาผลผลิตเฉลี่ย 14.51 บาท/ กิโลกรัม ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตพริกในระดับปานกลาง ความรู้เกี่ยวกับการตลาดในระดับ มาก โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้การผลิตพริกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อวิทยุ/โทรทัศน์

สภาพการผลิตพริกมีประสบการณ์การผลิตเฉลี่ย 5.73 ปี ปลูกในดินร่วนปนทราย ใช้พันธุ์ลูกผสม ชูปเปอร์ฮอท มีการเพาะกล้าก่อนปลูก ปลูกแบบแถวคู่ ใช้วัสดุคลุมดิน ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 เฉลี่ย 137.33 กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 42.63 กิโลกรัม/วัน ไม่ได้เก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์ หลังเก็บเกี่ยวนำต้นพริกไปทำปุ๋ยหมัก สภาพการตลาดศึกษาจากเพื่อนบ้าน จำหน่ายให้พ่อค้าที่มารับซื้อที่สวน มีการสอบถามราคาก่อนขาย บรรจุกอง ถูกละ 10 กิโลกรัม การจัดการโรคและแมลงโดยสารเคมี ปัญหาด้านการผลิตในการดูแลรักษา และราคาของพริก

ส่วนเกษตรกรนอกเขตชลประทาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 44.33 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ธ.ก.ส. มีสมาชิกในครัวเรือน 4.45 คน มีแรงงานเฉลี่ย 2.23 คน มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 9.81 ไร่ พื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 1.44 ไร่ ผลผลิตพริกมีน้ำหนักเฉลี่ย 2,189.51 กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 9,626.23 บาท/ไร่ มีรายได้เฉลี่ย 44,816.27 บาท และราคาผลผลิตเฉลี่ย 15.37 บาท/กิโลกรัม ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตพริกและการตลาดในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้การผลิตพริกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อวิทยุ/โทรทัศน์ สภาพการผลิตพริกมีประสบการณ์การผลิตเฉลี่ย 4.81 ปี ปลูกในดินร่วนปนทราย ใช้พันธุ์ลูกผสมชูปเปอร์ฮอท มีการเพาะกล้า ก่อนปลูก ปลูกแบบแถวคู่ ใช้วัสดุคลุมดิน ใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 137.33 กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 39.36 กิโลกรัม/วัน ไม่ได้เก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์ หลังเก็บเกี่ยวนำต้นพริกไปทำปุ๋ยหมัก สภาพการตลาดศึกษาจากเพื่อนบ้าน จำหน่ายให้พ่อค้าที่มารับซื้อที่สวน มีการสอบถามราคาก่อนขาย บรรจุกอง ถูกละ 10 กิโลกรัม การจัดการ โรคและแมลงโดยสารเคมี ปัญหาด้านการผลิตในเรื่องการดูแลรักษาและควบคุมศัตรูพริกส่วนในเรื่องการตลาดคือราคาผลผลิตของพริก โดยมีข้อเสนอแนะทั้ง 2 กลุ่ม คือ ทางราชการเข้ามาดูแลและให้ความรู้

ทองใบ อินวิเชียร (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริก เพื่อความปลอดภัยในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกร้อยละ 63 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 43.88 ปี ร้อยละ 95.37 สมรสแล้ว ร้อยละ 51.85 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.84 มีประสบการณ์ในการปลูกพริกเฉลี่ย 4.89 ปี ร้อยละ 62.96 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สิ่งจูงใจที่ปลูกคือ รายได้ดี ตัดสินใจปลูกเพราะต้องการเพิ่มรายได้หลังฤดูกาลทำนา แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.53 คน จ้างแรงงานปลูกพริกเฉลี่ย 3.44 คน พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 17.04 ไร่ เป็นของตนเองเฉลี่ย 14.72 ไร่ เช่าพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 2.39 ไร่ มีพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 2.19 ไร่ ใช้ต้นทุนในการปลูกพริกเฉลี่ย 7,636.02 ไร่ มีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 105,746.30 บาท ส่วนใหญ่ใช้ทุนตนเองในการปลูกพริก ศักยภาพในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีศักยภาพในการปฏิบัติได้มาก ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานในการใช้สารเคมี ปัญหาในการปลูกพริก พบว่าเกษตรกร

ควรรหาความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพริก โดยประสานขอรับความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
รัฐควรให้การสนับสนุน ควบคุมราคาปัจจัยการผลิต ควบคุมราคาพริกให้เหมาะสมกับคุณภาพ มี
ตลาดรับซื้อผลผลิตโดยมีเจ้าหน้าที่รัฐดูแล การเตือนภัยธรรมชาติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรที่ดีเหมาะสมของเกษตรกร ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP บ้านหนองจิก ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นสมาชิกในกลุ่มทั้งหมด จำนวน 30 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (structured interview) ประกอบด้วย คำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด โดยรูปแบบคำตอบจะเป็นรูปแบบสัมภาษณ์

2.1.1 วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ และพัฒนาขึ้นจากเอกสารวิชาการ ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอข้อเสนอแนะ คำแนะนำ และร่วมกันปรับปรุง แบบสัมภาษณ์ แล้วนำไปตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตพริกแบบ GAP ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกพริก จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานในการปลูกพริก พื้นที่ปลูกพริก ต้นทุนการปลูกพริก แหล่งเงินทุน และรายได้จากการผลิตพริก

ตอนที่ 2 การจัดการในกระบวนการผลิตของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตพริกแบบ GAP ให้ทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่กำหนดให้ ตามลำดับ ความสามารถในการปฏิบัติคือ 5=ปฏิบัติได้มากที่สุด 4 = ปฏิบัติได้มาก 3 = ปฏิบัติได้ปานกลาง 2 = ปฏิบัติได้น้อย และ 1 = ปฏิบัติได้น้อยที่สุด

ปฏิบัติได้มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ปฏิบัติได้มาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ปฏิบัติได้ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ปฏิบัติได้น้อย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ปฏิบัติได้น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายระดับในการปฏิบัติ ในแต่ละประเด็น กำหนด ดังนี้

1.00 - 1.80	หมายถึง	มีระดับปฏิบัติได้น้อยที่สุด
1.81 - 2.60	หมายถึง	มีระดับปฏิบัติได้น้อย
2.61 - 3.40	หมายถึง	มีระดับปฏิบัติปานกลาง
3.41 - 4.20	หมายถึง	มีระดับปฏิบัติมาก
4.21 - 5.00	หมายถึง	มีระดับปฏิบัติมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่ประสบกับเกษตรกร โดยให้ทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องหน้าคำตอบ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ แนวทางในการพัฒนาการผลิตพริกของกลุ่มเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นคำถามปลายเปิดให้เกษตรกรเขียนข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการผลิต ตามความคิดเห็นของเกษตรกร

2.2 การสร้าง และการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ และพัฒนาขึ้นมา โดยการศึกษาจาก เอกสารวิชาการ บทความ ตำรา ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบให้ความเห็นชอบ จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะไว้ นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับเกษตรกรผู้ปลูกพริก จำนวน 10 ราย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ของตอนที่ 2 การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร มาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่น = .962 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อมั่น จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล = .962 และตอนที่ 3 ปัญหาในการผลิตพริกแบบ GAP มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ปรากฏว่า ได้ค่า ความเชื่อมั่น = .731 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อมั่นจึงได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 30 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ขอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จากสำนักงานเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
- 3.2 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เพื่อประสานนัดหมายกับสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตพริกแบบ GAP
- 3.3 นัดหมายสมาชิกประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระในแบบสัมภาษณ์
- 3.4 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และการสำรวจพื้นที่ เป็นการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งเอกสารวิชาการ ตำรา บทความ วารสาร Internet และผลงานที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเชิงปริมาณใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรที่ดีเหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP จำนวน 30 ราย ในพื้นที่บ้านหนองจิก ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริก

ตอนที่ 2 การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกร

ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรแบบ GAP

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

ผลการวิเคราะห์สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงให้เห็นถึงสภาพทางสังคม และเศรษฐกิจดังนี้

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม เพศ อายุ

N=30		
ข้อมูลทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	11	36.70
หญิง	19	63.30
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) =0.49		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N=30		
ข้อมูลทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อายุ		
30-40 ปี	6	20.00
41-50 ปี	11	36.70
51-60 ปี	11	36.70
61 ปีขึ้นไป	2	6.60
อายุน้อยที่สุด 32 ปี		
อายุมากที่สุด 67 ปี		
อายุเฉลี่ย 49.56 ปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.87		

1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

เพศ พบว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิงมากที่สุด เพศชายน้อยที่สุด (ร้อยละ 63.30 36.70 ตามลำดับ)

อายุ พบว่า เกษตรกรอยู่ในช่วงอายุ 41 ถึง 50 ปี และ ช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุด รองลงมาช่วงอายุระหว่าง 30 - 40 ปี และอายุมากกว่า 60 ปี (ร้อยละ 36.70 36.70 20.00 6.60 ตามลำดับ) เกษตรกรมีอายุน้อยสุดที่สุด 32 ปี มากที่สุด 67 ปี และมีอายุเฉลี่ย 49.56 ปี

ตารางที่ 4.2 ระดับการศึกษา สมาชิกในครัวเรือน

N=30		
ข้อมูลทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	2	6.70
จบประถมต้น (ป.4)	9	30.00
จบประถมปลาย (ป.6,ป.7)	12	40.00
จบมัธยมต้น (ม.3,ม.ศ.3)	3	10.00
จบมัธยมปลาย (ม.6,ม.ศ.5)	4	13.30
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 1.32		
สมาชิกในครัวเรือน		
ต่ำกว่า 4 คน	9	30.00
ระหว่าง 4-6 คน	20	66.70
มากกว่า 6 คน	1	3.30
จำนวนสมาชิกน้อยที่สุด 1 คน		
จำนวนสมาชิกมากที่สุด 9 คน		
เฉลี่ยสมาชิกในครัวเรือน 4.03 คน		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 1.61		

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายมากที่สุด รองลงมาคือจบระดับประถมศึกษาตอนต้น จบมัธยมศึกษาตอนปลาย จบมัธยมศึกษาตอนต้น และไม่ได้รับการศึกษาน้อยที่สุด (ร้อยละ 40.00 30.00 13.30 10.00 6.70 ตามลำดับ)

สมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในระหว่าง 4-6 คนมากที่สุด รองลงมามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำกว่า 4 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน น้อยที่สุด (ร้อยละ 66.70 30.00 3.30 ตามลำดับ) เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 คน มากที่สุด 9 คน และเกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน

ตารางที่ 4.3 การประกอบอาชีพของครัวเรือน ประสบการณ์ปลูกพริก

N=30

ข้อมูลทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประกอบอาชีพของครัวเรือน		
ทำนา	20	66.70
ทำสวน	7	23.30
เลี้ยงสัตว์	2	6.70
รับจ้าง	1	3.30
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 1.31		
ประสบการณ์ในการผลิตพริก		
1-5 ปี	8	26.70
6-10 ปี	9	30.00
10 ปีขึ้นไป	13	43.30
ประสบการณ์ในการผลิตพริกน้อยที่สุด 3 ปี		
ประสบการณ์ในการผลิตพริกมากที่สุด 35 ปี		
เฉลี่ยประสบการณ์ในการผลิตพริก 12.5 ปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 8.64		

การประกอบอาชีพของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรประกอบอาชีพทำนามากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพทำสวน เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างน้อยที่สุด (ร้อยละ 66.70 23.30 6.70 3.30 ตามลำดับ)

ประสบการณ์ในการผลิตพริก พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริก 10 ปีขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา มีประสบการณ์ในการผลิตพริก 6-10 ปี และมีประสบการณ์ในการผลิตพริก 1-5 ปีน้อยที่สุด (ร้อยละ 43.30 30.00 26.70 ตามลำดับ) เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกน้อยที่สุด 3 ปี มากที่สุด 35 ปี และมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 12.5 ปี

ตารางที่ 4.4 การเป็นสมาชิกกลุ่ม สิ่งจูงใจและการตัดสินใจผลิตพริก

N=30

ข้อมูลทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
สมาชิกสหกรณ์การเกษตร	2	6.70
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใด	1	3.30
สมาชิก ช.ก.ส.	26	86.70
สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	1	3.30
กลุ่มอื่นๆ (กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร)	1	3.30
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 0.71		
แรงจูงใจและการตัดสินใจในการผลิตพริก		
รายได้ดี	20	66.70
ปลูก/ดูแลรักษาง่าย	7	23.30
ผลิตตามญาติหรือเพื่อนบ้าน	3	10.00
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 1.30		

การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า เกษตรกรเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มากที่สุด รองลงมาเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ไม่เป็นสมาชิกในกลุ่มใด สมาชิกกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้อยที่สุด (ร้อยละ 86.70 6.70 3.30 3.30 3.30 ตามลำดับ)

สิ่งจูงใจและการตัดสินใจในการผลิตพริก พบว่า เกษตรกรสิ่งจูงใจและตัดสินใจผลิตพริกเพราะรายได้ดีมากที่สุด รองลงมาปลูกง่าย/ดูแลรักษาง่าย และผลิตตามญาติหรือเพื่อนบ้านน้อยที่สุด (ร้อยละ 66.70 23.30 10.00 ตามลำดับ)

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตารางที่ 4.5 แรงงานผลิตพริกในครัวเรือน การจ้างแรงงานผลิตพริก

N=30		
ข้อมูลทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แรงงานผลิตพริกในครัวเรือน		
น้อยกว่า 3 คน	22	73.30
จำนวน 3 คนขึ้นไป	8	26.70
จำนวนแรงงานน้อยที่สุด 1 คน		
จำนวนแรงงานมากที่สุด 5 คน		
เฉลี่ยแรงงานผลิตพริกในครัวเรือน 2.24 คน		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 1.02		
การจ้างแรงงานผลิตพริก		
ไม่มีการจ้างแรงงาน	25	83.30
จ้างแรงงานจำนวนน้อยกว่า 3 คน	2	6.70
จ้างแรงงานจำนวน 3 คนขึ้นไป	3	10.00
จำนวนแรงงานที่จ้างน้อยที่สุด 1 คน		
จำนวนแรงงานที่จ้างมากที่สุด 5 คน		
เฉลี่ยจำนวนการจ้างแรงงาน 2.80 คน		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 1.19		

แรงงานผลิตพริกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนน้อยกว่า 3 คนมากที่สุด และใช้แรงงานในครัวเรือน 3 คนขึ้นไปน้อยที่สุด (ร้อยละ 73.30 26.70 ตามลำดับ) จำนวนแรงงานในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 คน มากที่สุด 5 คน และใช้แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.24 คน

การจ้างแรงงานผลิตพริก พบว่า เกษตรกรไม่ได้จ้างแรงงานผลิตพริกมากที่สุด รองลงมาจ้างแรงงานผลิตพริกจำนวน 3 คนขึ้นไป และจ้างแรงงานผลิตพริกน้อยกว่า 3 คนน้อยที่สุด (ร้อยละ 83.30 10.00 6.70) จำนวนแรงงานที่จ้างน้อยที่สุด 1 คน มากที่สุด 5 คน จ้างแรงงานผลิตพริกเฉลี่ย 2.80 คน

ตารางที่ 4.6 พื้นที่การเกษตรทั้งหมด พื้นที่ผลิตพริก

N = 30

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด		
ต่ำกว่า 10 ไร่	17	56.70
11 – 20 ไร่	11	36.70
21 – 30 ไร่	1	3.30
31 ไร่ขึ้นไป	1	3.30
พื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด 1 ไร่		
พื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด 45 ไร่		
เฉลี่ยพื้นที่ทำการเกษตร 10.43 ไร่		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 8.95		
พื้นที่ผลิตพริก		
1 – 2 ไร่	26	86.70
3 – 4 ไร่	3	10.00
5 ไร่ขึ้นไป	1	3.30
พื้นที่ผลิตพริกน้อยที่สุด 1 ไร่		
พื้นที่ผลิตพริกมากที่สุด 5 ไร่		
เฉลี่ยพื้นที่ผลิตพริก 1.73 ไร่		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.98		

พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริกมีพื้นที่ทำการเกษตรต่ำกว่า 10 ไร่ มากที่สุด รองลงมามีพื้นที่ทำการเกษตร 11-20 ไร่ และมีพื้นที่ทำการเกษตร 21 – 30 ไร่ และมีพื้นที่ทำการเกษตร 31 ไร่ขึ้นไปน้อยที่สุด (ร้อยละ 56.70 36.70 3.30 3.30 ตามลำดับ) มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด 1 ไร่ มากที่สุด 45 ไร่ และมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 10.43 ไร่

พื้นที่ผลิตพริก พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ผลิตพริก 1-2 ไร่ มากที่สุด รองลงมามีพื้นที่ผลิตพริก 3-4 ไร่ และ มีพื้นที่ปลูกพริก 5 ไร่ ขึ้นไปน้อยที่สุด (ร้อยละ 86.70 10.00 3.30 ตามลำดับ) มีพื้นที่ผลิตพริกน้อยที่สุด 1 ไร่ มากที่สุด 5 ไร่ และมีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 1.73 ไร่

ตารางที่ 4.7 ต้นทุนในการผลิตพริก รายได้ภาคการเกษตร

N = 30		
ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต้นทุนในการปลูกพริกต่อไร่		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	14	46.70
10,001 บาทขึ้นไป	16	53.30
ต้นทุนการปลูกพริกน้อยที่สุด 5,000 บาท		
ต้นทุนการปลูกพริกมากที่สุด 12,000 บาท		
เฉลี่ยต้นทุนการปลูกพริก 8,750 บาท		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.18		
รายได้ภาคการเกษตร		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	7	23.30
50,001 – 100,000 บาท	21	70.00
100,001 บาทขึ้นไป	2	6.70
รายได้ภาคการเกษตรน้อยที่สุด 28,500 บาท		
รายได้ภาคการเกษตรมากที่สุด 140,500 บาท		
เฉลี่ยรายได้ภาคการเกษตร 95,460 บาท		
ส่วนเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.61		

ต้นทุนในการปลูกพริกต่อไร่ พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตพริกต่อไร่ 10,001 บาทขึ้นไปมากที่สุด และมีต้นทุนการผลิตพริกต่อไร่ต่ำกว่า 10,000 บาทน้อยที่สุด (ร้อยละ 53.30 46.70 ตามลำดับ) เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตพริกต่อร้น้อยที่สุด 5,000 บาท มากที่สุด 12,000 บาท และมีต้นทุนการผลิตพริกต่อไร่เฉลี่ย 8,750 บาท

รายได้ภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตร 50,001 -100,000 บาท มากที่สุด รองลงมา มีรายได้ภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท และมีรายได้ภาคการเกษตร 100,001 บาทขึ้นไปน้อยที่สุด (ร้อยละ 70.00 23.30 6.70 ตามลำดับ) เกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรได้น้อยที่สุด 28,500 บาท มากที่สุด 140,500 บาท และมีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 95,460 บาท

ตารางที่ 4.8 รายได้นอกภาคการเกษตร

N = 30		
ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายได้นอกภาคการเกษตร		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	25	83.30
50,001 บาทขึ้นไป	5	16.70
รายได้นอกภาคการเกษตรน้อยที่สุด 20,960 บาท		
รายได้นอกภาคการเกษตรมากที่สุด 62,800 บาท		
เฉลี่ยรายได้นอกภาคการเกษตร 37,800 บาท		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.18		
รวมรายได้ทั้งหมด		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	2	6.70
50,001 – 100,000 บาท	21	70.00
100,001 บาทขึ้นไป	7	23.30
รายได้รวมทั้งหมดน้อยที่สุด 49,460 บาท		
รายได้รวมทั้งหมดมากที่สุด 273,300 บาท		
เฉลี่ยรวมรายได้ทั้งหมด 115,750 บาท		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.80		

รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาทมากที่สุด และมีรายได้นอกภาคการเกษตร 50,001 บาทขึ้นไปน้อยที่สุด (ร้อยละ 83.30 16.70 ตามลำดับ) เกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยที่สุด 20,960 บาท มากที่สุด 62,800 บาท และเกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 37,800 บาท

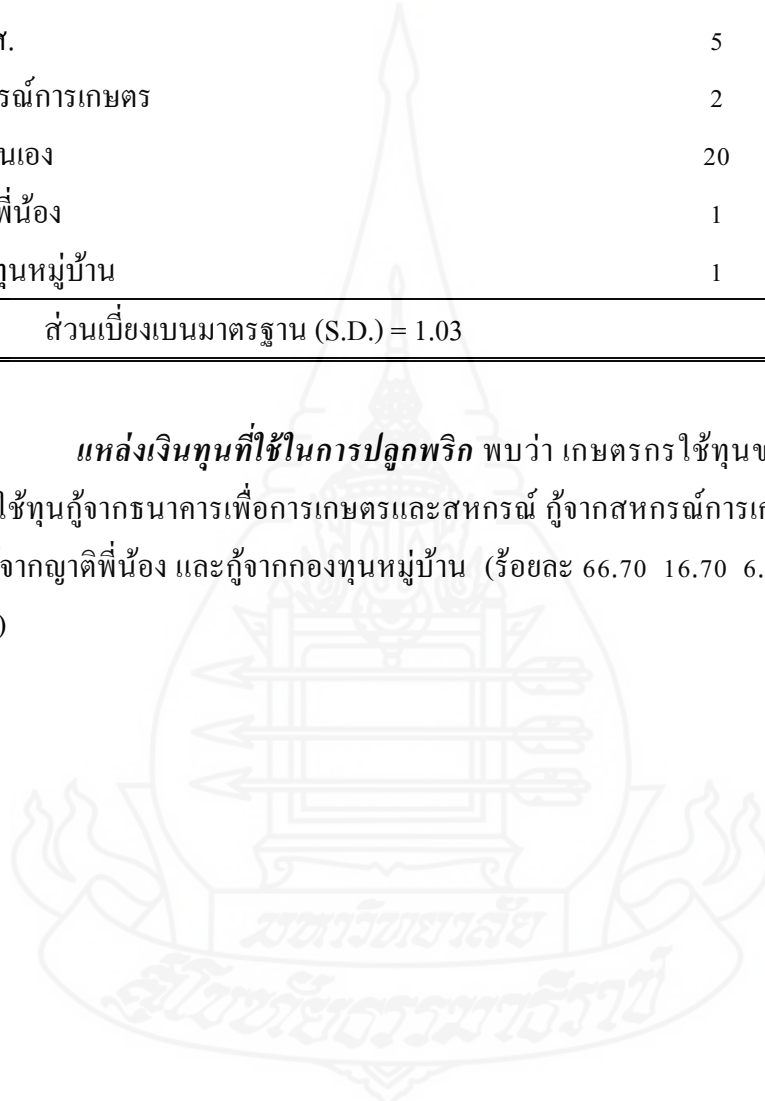
รวมรายได้ทั้งหมด พบว่า เกษตรกรมีรายได้รวมทั้งหมด 50,001 -100,000 บาทมากที่สุด รองลงมา มีรายได้รวมทั้งหมด 100,001 บาทขึ้นไป และมีรายได้รวมทั้งหมด 100,000 บาทขึ้นไป น้อยที่สุด (ร้อยละ 70.0 23.30 6.70 ตามลำดับ) เกษตรกรมีรายได้รวมทั้งหมดน้อยที่สุด 49,460 บาท มากที่สุด 273,300 บาท และเกษตรกรมีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ย 115,750 บาท

ตารางที่ 4.9 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตพริก

N = 30

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตพริก		
ธนาคารพาณิชย์	1	3.30
ธ.ก.ศ.	5	16.70
สหกรณ์การเกษตร	2	6.70
ทุนตนเอง	20	66.70
ญาติพี่น้อง	1	3.30
กองทุนหมู่บ้าน	1	3.30
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.03		

แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกพริก พบว่า เกษตรกรใช้ทุนของตนเองมากที่สุด รองลงมาใช้ทุนกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ กู้จากสหกรณ์การเกษตร กู้จากธนาคารพาณิชย์ กู้จากญาติพี่น้อง และกู้จากกองทุนหมู่บ้าน (ร้อยละ 66.70 16.70 6.70 3.30 3.30 3.30 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.10 การป้องกัน/กำจัดโรค การเข้าร่วม GAP การปฏิบัติตนก่อนใช้สารเคมี

N = 30

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การป้องกันกำจัดโรค/แมลงศัตรูพริก		
ใช้สารเคมี	30	100
การเข้าร่วมโครงการ GAP พริก		
เข้าร่วมโครงการ	30	100
การปฏิบัติตนของเกษตรกรก่อนใช้สารเคมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สำรวจและวิเคราะห์ศัตรูพริกก่อนพ่นสารเคมี	19	63.30
เลือกสารเคมีให้เหมาะสมกับศัตรูพืช	25	83.30
อ่านฉลากสารเคมีให้เข้าใจก่อนใช้	30	100
ตรวจเช็คสภาพเครื่องพ่นสารเคมี	16	53.30
ขอคำแนะนำการใช้สารเคมีจากผู้รู้	14	46.70

การป้องกันกำจัดโรค/แมลงศัตรูพริก พบว่า เกษตรกรทุกรายใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพริก

การเข้าร่วมโครงการ ภายใต้ระบบการจัดการคุณภาพ GAP พริก พบว่า เกษตรกรทุกรายเข้าร่วมโครงการฯ

การปฏิบัติของเกษตรกรก่อนใช้สารเคมี พบว่า เกษตรกรอ่านฉลากก่อนใช้สารเคมีมากที่สุด รองลงมาเลือกสารเคมีที่เหมาะสมกับชนิดศัตรูพืช สำรวจและวิเคราะห์ศัตรูพริกก่อนพ่นสารเคมี ตรวจเช็คสภาพเครื่องพ่นสารเคมี และขอคำแนะนำการใช้สารเคมีจากผู้รู้ น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.11 การปฏิบัติตนขณะฟันสารเคมี หลังฟันสารเคมีและเมื่อฟันแล้วไม่ได้ผล

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
N = 30		
การปฏิบัติของเกษตรกรขณะฟันสารเคมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สวมหน้ากากปิดปากปิดจมูก	30	100
สวมเสื้อแขนยาว/กางเกงขายาว	30	100
สวมถุงมือ	15	50.00
ใช้สารเคมีตามอัตราที่ฉลากกำหนด	30	100
ฟันสารเคมีในเวลาเช้า	22	73.30
ฟันสารเคมีในเวลาเย็น	22	73.30
ฟันสารเคมีเหนือลม	30	100
หยุดฟันเมื่อลมแรง	30	100
ไม่สูบบุหรี่ขณะฟันสารเคมี	30	100
การปฏิบัติของเกษตรกรหลังฟันสารเคมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
อาบน้ำชำระร่างกาย	30	100
เก็บสารเคมีที่เหลือไว้ที่ปลอดภัยห่างเด็กและเปลวไฟ	30	100
ล้างทำความสะอาดเครื่องฟันสารเคมี / เก็บมิดชิด	30	100
ปฏิบัติเมื่อฟันสารเคมีไม่ได้ผล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เลือกสารเคมีชนิดใหม่ฟันทันที	6	20.00
เพิ่มความเข้มข้นของสารเคมีแล้วฟันใหม่	3	10.00
ใช้วิธีการอื่นแทนการใช้สารเคมี	18	60.00
เก็บตัวอย่างศัตรูพืชของคำแนะนำทางราชการ	15	50.00

การปฏิบัติตนของเกษตรกรขณะฟันสารเคมี พบว่า เกษตรกรทุกรายสวมหน้ากากปิดปากปิดจมูก สวมเสื้อแขนยาว ใช้สารเคมีตามอัตราที่ฉลากกำหนดและฟันสารเคมีเหนือลมและหยุดฟันเมื่อลมแรง ไม่สูบบุหรี่ขณะฟันสารเคมี รองลงมา มีการสวมถุงมือ ฟันสารเคมีในเวลาเช้า และฟันสารเคมีในเวลาเย็น

การปฏิบัติของเกษตรกรหลังฟันสารเคมี พบว่า เกษตรกรทุกรายอาบน้ำชำระร่างกาย เก็บสารเคมีที่เหลือไว้ที่ปลอดภัยห่างจากเด็ก เปลวไฟ และล้างทำความสะอาดเครื่องฟันสารเคมี

พร้อมเก็บไว้ในที่มิดชิด

การปฏิบัติเมื่อพ้นสารเคมีแล้วไม่ได้ผล พบว่า เกษตรกรเปลี่ยนวิธีการโดยใช้วิธีการอื่นแทนสารเคมีมากที่สุด รองลงมาเก็บตัวอย่างศัตรูพริกเพื่อติดตามขอรับคำแนะนำจากทางราชการ เลือกสารเคมีชนิดใหม่พ่นทันที เพิ่มความเข้มข้นของสารเคมีแล้วพ่นใหม่

ตารางที่ 4.12 การแพ้สารเคมี การปฏิบัติตนเมื่อมีอาการแพ้ การตรวจหาสารพิษในร่างกาย

N = 30		
ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การแพ้สารเคมี		
ไม่เคยแพ้สารเคมี	30	100
เคยแพ้สารเคมี	0	0
การปฏิบัติตนหากมีอาการแพ้สารเคมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไปหาหมอที่โรงพยาบาลหรือคลินิก	30	100
ซื้อยาแก้แพ้มากินเอง	1	3.30
พักผ่อนอยู่ที่บ้าน	20	66.70
ดื่มน้ำเกลือแร่ น้ำมะนาว หรือน้ำอัดลม	5	16.7
การตรวจหาสารพิษในร่างกาย		
ไม่เคย	17	16.70
เคย ไม่พบสารพิษ	13	56.70

การแพ้สารเคมี พบว่า เกษตรกรทุกราย ไม่เคยแพ้สารเคมี

การปฏิบัติตนหากมีอาการแพ้สารเคมี พบว่า เกษตรกรไม่เคยแพ้สารเคมี หากเกษตรกรมีอาการแพ้สารเคมีจะปฏิบัติตนดังนี้ ไปหาหมอที่โรงพยาบาลหรือคลินิกมากที่สุด รองลงมาพักผ่อนที่บ้าน ดื่มน้ำเกลือแร่ น้ำมะนาว น้ำอัดลม และซื้อยาแก้แพ้มากินเองน้อยที่สุด

การตรวจหาสารพิษในร่างกาย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยตรวจหาสารพิษในร่างกาย และเกษตรกรที่ได้รับการตรวจแต่ไม่พบสารพิษ

ตารางที่ 4.13 การเก็บพริกหลักจากพ่นสารเคมี การใช้สารเคมีเป็นวิธีกำจัดศัตรูพริกที่ดีที่สุด การได้รับการถ่ายทอดความรู้ เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริก

N = 30

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การเก็บพริกหลังจากการพ่นสารเคมี		
จำนวน 7 วัน	18	60.00
จำนวน 10 วัน	2	6.70
จำนวน 11 – 15 วัน	10	33.30
การเก็บพริกหลังจากพ่นสารเคมีน้อยที่สุด 7 วัน		
การเก็บพริกหลังจากพ่นสารเคมีมากที่สุด 10 วัน		
เฉลี่ยการเก็บพริกหลังจากพ่นสารเคมีของเกษตรกร 8.23 วัน		
การใช้สารเคมีเป็นวิธีการกำจัดศัตรูพริกที่ดีที่สุด		
ถูกต้องดีที่สุด	10	33.30
ไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุด	25	83.30
ไม่แน่ใจ	5	13.30
การได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริก		
เคย	30	100
ไม่เคย	0	0.00

การเก็บพริกหลังจากการพ่นสารเคมี พบว่าเกษตรกรเก็บพริกหลังจากพ่นสารเคมี 7 วันมากที่สุด รองลงมาเก็บพริกหลักจากพ่นสารเคมี 11-15 วัน และ เก็บพริกหลังจากพ่นสารเคมี 10 วันน้อยที่สุด เกษตรกรเก็บพริกหลังจากพ่นสารเคมีน้อยที่สุด 7 วันมากที่สุด 15 วัน และเก็บพริกหลังพ่นสารเคมีเฉลี่ย 8.23 วัน

วิธีการกำจัดศัตรูพริกที่ดีที่สุด พบว่าเกษตรกรทราบว่า การใช้สารเคมีไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดในการกำจัดศัตรูพริกมากที่สุด รองลงมาคิดว่าการใช้สารเคมีเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการกำจัดศัตรูพริก และไม่แน่ใจน้อยที่สุด

การได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริก พบว่าเกษตรกรทุกรายได้รับการถ่ายทอดความรู้

ตารางที่ 4.14 วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพริก การรับรู้/คำแนะนำการปลูกพริกปลอดภัย

N = 30

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพริก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การใช้กับดักกาวเหนียว	1	3.30
การใช้แสงไฟล่อแมลง	8	26.70
การใช้สารสะเดาป้องกันแมลง	19	63.30
การใช้เชื้อไวรัส เชื้อรา แบคทีเรียและไส้เดือนฝอย	11	36.7
การใช้น้ำหมักชีวภาพควบคุมแมลง	23	76.70
การรับรู้/คำแนะนำในการปลูกพริก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ญาติหรือเพื่อนบ้าน	21	23.30
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	30	100
สื่อต่างๆ	12	40.00
พ่อค้า/ผู้จำหน่ายสารเคมี	7	23.30

วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรใช้น้ำหมักชีวภาพควบคุมแมลงมากที่สุด รองลงมาใช้สารสะเดา ใช้เชื้อไวรัส เชื้อรา เชื้อแบคทีเรียและไส้เดือนฝอย ใช้แสงไฟล่อแมลง และมีการใช้กับดักกาวเหนียวน้อยที่สุด

การรับรู้/คำแนะนำในการปลูกพริก พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้/คำแนะนำจากญาติมากที่สุด รองลงมาได้รับความรู้/คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รับจากสื่อต่างๆ และพ่อค้าหรือผู้จำหน่ายสารเคมีแนะนำน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.15 สภาพพื้นที่ปลูกพริก พันธุ์พริกที่นิยมปลูก แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์

N = 30

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สภาพพื้นที่ปลูกพริก		
สภาพพื้นที่นาลุ่ม	27	90.00
สภาพพื้นที่นาดอน	2	6.70
สภาพพื้นที่หัวไร่ปลายนา	1	3.30

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

	N = 30	
ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
พันธุ์พริกที่นิยมปลูก		
พันธุ์หัวเรือ	2	6.70
พันธุ์จินดาขอดสน	9	30.00
พันธุ์ซุเปอร์ฮอท	19	63.30
แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เก็บพันธุ์เอง	8	26.70
ซื้อจากร้านค้า	21	70.0
ซื้อจากเพื่อนบ้าน	1	3.30

สภาพพื้นที่ปลูกพริก พบว่า เกษตรกรปลูกพริกในพื้นที่นาหลุมหลังการเกี่ยวข้าวมากที่สุด รองลงมาปลูกในพื้นที่นาดอน และปลูกตามพื้นที่ไร่ปลายนาน้อยที่สุด

พันธุ์พริกที่นิยมปลูก พบว่า เกษตรกรปลูกพริกพันธุ์ซุเปอร์ฮอทมากที่สุด รองลงมาปลูกพันธุ์พริกจินดาขอดสน และปลูกพริกหัวเรื่อน้อยที่สุด

แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ พบว่า เกษตรกรซื้อจากร้านค้ามากที่สุด รองลงมาเก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง และซื้อจากเพื่อนบ้านน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์การจัดการในกระบวนการผลิตของกลุ่มเกษตรกรในการผลิต พริกแบบ GAP โดยการจัดลำดับความสำคัญของระดับการปฏิบัติคือปฏิบัติได้มากที่สุด ปฏิบัติได้มาก ปฏิบัติได้ปานกลาง ปฏิบัติได้น้อย และปฏิบัติได้น้อยที่สุด โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดลำดับในประเด็นต่างๆ ทั้งหมด ดังนี้

2.1 แหล่งปลูกพื้นที่ปลูกพริกที่สำคัญ พบว่า เกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด 6 ประเด็น โดยเรียงลำดับตามประเด็นดังนี้ ห่างไกลจากแหล่งมลพิษ ($\bar{x} = 4.93$) ดินร่วนหรือระบายน้ำดีและมีแหล่งน้ำสะอาดไม่มีสารปนเปื้อน ($\bar{x} = 4.90$) มีเส้นทางคมนาคมขนส่งสะดวก ($\bar{x} = 4.80$) ไม่มีน้ำท่วมขัง ($\bar{x} = 4.77$) มีน้ำเพียงพอตลอดฤดูกาล

ผลิต ($\bar{x} = 4.60$) ปฏิบัติได้ปานกลาง 1 ประเด็น คือดินมีความกรด - ด่าง (pH) ระหว่าง 5.5 - 6.5 ($\bar{x} = 2.93$)

2.2 พันธุ์พริกที่ใช้ พบว่า เกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด 1 ประเด็น คือ คัดเลือกพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ ($\bar{x} = 4.97$) และปฏิบัติได้มาก 1 ประเด็น คือใช้พันธุ์ที่ตลาดต้องการ ($\bar{x} = 4.40$)

2.3 การปลูกพริก พบว่า เกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด 2 ประเด็น คือต้นกล้ามีลักษณะแข็งแรงปราศจากโรค ($\bar{x} = 4.97$) ใตาดินไว้ประมาณ 7 วัน ($\bar{x} = 4.53$) ปฏิบัติได้มาก 5 ประเด็น คือปลูกด้วยต้นกล้าที่มีอายุ 25 - 30 วัน ($\bar{x} = 4.30$) ใช้ถาดเพาะต้นกล้า ($\bar{x} = 4.27$) เตรียมแปลงเพาะกล้ากว้าง 1 เมตร ยาว 10 เมตร ($\bar{x} = 3.93$) ใตพรวนอีก 1 - 2 ครั้ง ($\bar{x} = 3.87$) ยกแปลงสูง 10 เซนติเมตร ขุดหลุมลึก 20 เซนติเมตร ($\bar{x} = 3.67$) และปฏิบัติได้น้อย 1 ประเด็น คือ ใส่ปุ๋ยคอก 20 กิโลกรัมต่อแปลง คลุกเคล้าให้เข้ากัน ($\bar{x} = 1.90$)

ตารางที่ 4.16 แหล่งปลูก พันธุ์พริกที่ใช้ การปลูกพริก

N = 30

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
แหล่งปลูก/พื้นที่ปลูกพริกที่สำคัญ			
ไม่มีน้ำท่วมขัง	4.77	.430	ปฏิบัติได้มากที่สุด
มีเส้นทางขนส่งสะดวก	4.80	.407	ปฏิบัติได้มากที่สุด
ดินร่วนหรือระบายน้ำดี	4.90	.305	ปฏิบัติได้มากที่สุด
ดินมีค่า p.H. 5.5 - 6.5	2.93	.521	ปฏิบัติได้ปานกลาง
มีน้ำพอเพียงตลอดฤดูกาล	4.60	.498	ปฏิบัติได้มากที่สุด
ห่างไกลจากแหล่งมลพิษ	4.93	.254	ปฏิบัติได้มากที่สุด
แหล่งน้ำไม่มีสารปนเปื้อน	4.90	.305	ปฏิบัติได้มากที่สุด
พันธุ์พริกที่ใช้			
ใช้พันธุ์ที่ตลาดต้องการ	4.40	.675	ปฏิบัติได้มาก
คัดพันธุ์จากแหล่งเชื่อถือได้	4.97	.183	ปฏิบัติได้มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
N = 30			
การปลูกพริก			
ไถตากดินประมาณ 7 วัน	4.53	.507	ปฏิบัติได้มากที่สุด
ไถพรวนอีก 1 – 2 ครั้ง	3.87	.819	ปฏิบัติได้มาก
ยกแปลง 10 ซม. ขุดหลุม 20 ซม.	3.67	.922	ปฏิบัติได้มาก
ใช้ถาดเพาะกล้า	4.27	.907	ปฏิบัติได้มาก
ใส่ปุ๋ยคอก 20 กก./แปลง	1.90	.759	ปฏิบัติได้น้อย
เตรียมแปลงเพาะกว้าง 1 เมตรยาว 1 เมตร	3.93	.980	ปฏิบัติได้มาก
ปลูกต้นกล้าที่มีอายุ 25 – 30 วัน	4.30	4.66	ปฏิบัติได้มาก
ต้นกล้าแข็งแรงปราศจากโรค	4.97	.183	ปฏิบัติได้มากที่สุด

2.4 การดูแลรักษาพริกที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด 1 ประเด็น คือ มีการใส่ปุ๋ยเคมี ($\bar{x} = 4.73$) ปฏิบัติได้มาก 4 ประเด็น คือ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15 – 15 – 15 อัตรา 40 – 50 กิโลกรัม/ไร่ ($\bar{x} = 4.00$) ใส่ปุ๋ยครั้งแรก คือการใส่ปุ๋ยรองพื้น ($\bar{x} = 3.87$) หลังการใส่ปุ๋ยกลบปุ๋ยทันที ($\bar{x} = 3.80$) การใส่ปุ๋ยมีการแบ่งใส่ 2 ครั้ง ($\bar{x} = 3.73$) และปฏิบัติได้ปานกลาง 1 ประเด็น คือ ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 หลังย้ายต้นกล้าปลูก 10 – 14 วัน ($\bar{x} = 3.50$)

2.5 การให้น้ำ พบว่า เกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด 3 ประเด็น คือ ไม่ควรให้น้ำเปียกแฉะมากเกินไปและให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.33$) รดน้ำหลังใส่ปุ๋ยทุกครั้ง ($\bar{x} = 4.10$)

2.6 สุขลักษณะและความสะอาด พบว่าเกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด 4 ประเด็น คือ รักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี ($\bar{x} = 4.17$) ใช้วิธีเขตกรรมในการกำจัดวัชพืชและกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก ($\bar{x} = 4.17$) และภาชนะที่ใช้แล้วทำลายให้ถูกวิธี ($\bar{x} = 3.90$)

2.7 การควบคุมศัตรูพริก พบว่า เกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด 2 ประเด็น คือ ปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมี และตรวจอุปกรณ์และเครื่องมือให้พร้อมในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.73$) ปฏิบัติได้มาก 3 ประเด็น คือ เก็บภาชนะที่บรรจุสารพิษให้มิดชิดและปลอดภัย ($\bar{x} = 4.47$) ไม่เก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนที่สารเคมีตกค้างจะสลายตัว ($\bar{x} = 4.43$) ไม่ใช้สารเคมีที่ทำลายสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.30$)

ตารางที่ 4.17 การดูแลรักษาพริกที่ปลูก การให้น้ำ สุขลักษณะและความสะอาด การควบคุมศัตรูพริก

N = 30

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การดูแลรักษาพริกที่ปลูก			
การใส่ปุ๋ย			
มีการใส่ปุ๋ยเคมี	4.73	.450	ปฏิบัติได้มากที่สุด
ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15 – 15 – 15 อัตรา 40 – 50 กิโลกรัม/ไร่	4.00	.000	ปฏิบัติได้มาก
การใส่ปุ๋ยมีการแบ่งใส่ 2 ครั้ง	3.73	.450	ปฏิบัติได้มาก
ใส่ปุ๋ยครั้งแรกคือการใส่ปุ๋ยรองพื้น	3.87	.629	ปฏิบัติได้มาก
ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 หลังย้ายกล้าปลูก 10 – 14 วัน	3.50	.509	ปฏิบัติได้ปานกลาง
หลังจากใส่ปุ๋ยกลับทันที	3.80	.925	ปฏิบัติได้มาก
การให้น้ำ			
ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ	4.33	.479	ปฏิบัติได้มาก
รดน้ำหลังจากใส่ปุ๋ยทุกครั้ง	4.10	.960	ปฏิบัติได้มาก
ไม่ควรให้น้ำเปียกหรือแฉะมากเกินไป	4.43	.504	ปฏิบัติได้มาก
สุขลักษณะหรือความสะอาด			
กำจัดวัชพืชในแปลงปลูก	4.17	.379	ปฏิบัติได้มาก
ภาชนะต่าง ๆ ที่ใช้แล้วทำลายให้ถูกวิธี	3.90	.662	ปฏิบัติได้มาก
ใช้วิธีเขตกรรมในการกำจัดวัชพืช	4.17	.379	ปฏิบัติได้มาก
รักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี	4.17	.379	ปฏิบัติได้มาก
การควบคุมศัตรูพริก			
ปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมี	4.73	.450	ปฏิบัติได้มากที่สุด
ตรวจอุปกรณ์และเครื่องมือให้พร้อมในการใช้งาน	4.73	.450	ปฏิบัติได้มากที่สุด
ไม่เก็บผลผลิตก่อนที่สารเคมีตกค้างจะสลายตัว	4.43	.504	ปฏิบัติได้มาก
ไม่ใช้สารเคมีที่ทำลายสิ่งแวดล้อม	4.30	.466	ปฏิบัติได้มาก
เก็บภาชนะที่บรรจุสารพิษให้มีฉลากและปลอดภัย	4.47	.507	ปฏิบัติได้มาก

2.8 การเก็บเกี่ยวผลผลิตและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด 2 ประเด็นเท่ากัน คือ เก็บเกี่ยวผลระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ และใช้แรงงานที่มีความชำนาญ ($\bar{x} = 4.57$) ปฏิบัติได้มาก 4 ประเด็น คือ ภาชนะและวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาด ($\bar{x} = 4.43$) ผลผลิตเสียหายจากการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยวในแปลงไม่เกินร้อยละ 10 แยกผลผลิตค้อยคุณภาพออกจากผลผลิตที่มีคุณภาพ และมีแผนการนำผลผลิตค้อยคุณภาพไปใช้ประโยชน์ ($\bar{x} = 4.20$)

2.9 วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวพริก พบว่าเกษตรกรมีการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มาก 2 ประเด็น คือ การคัดแยกผลผลิตทำหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต ($\bar{x} = 4.33$) คุณภาพพริกเป็นตัวกำหนดราคาในการจำหน่าย ($\bar{x} = 4.17$) ปฏิบัติได้น้อยที่สุด 5 ประเด็น คือ ก่อนทำการตากแห้งต้องมีการบ่มพริก 1 – 2 วัน การลวกพริกทำให้สีของพริกแห้งสวย ตากพริกบนเลื้อยหรือพื้นซีเมนต์ พริกแห้งแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์พริกป่นและ พริกสดแปรรูปเป็นซอสพริก ($\bar{x} = 1.00$)

2.10 การบันทึกข้อมูล พบว่าเกษตรกรการจัดการในกระบวนการผลิตในระดับที่สามารถปฏิบัติได้ปานกลางทั้ง 7 ประเด็น คือ รายได้ ($\bar{x} = 3.40$) พันธุ์พริกที่ปลูก ($\bar{x} = 3.27$) วันปลูก วันถอนแยก วันใส่ปุ๋ย และ วันพ่นสารเคมี ($\bar{x} = 3.27$) บันทึกสภาพแวดล้อม ($\bar{x} = 3.13$)

ตารางที่ 4.18 การเก็บผลผลิตและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว การบันทึกข้อมูล

N=30			
ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การเก็บผลผลิตและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก			
เก็บเกี่ยวผลผลิตที่เหมาะสมตามเกณฑ์	4.57	.504	ปฏิบัติได้มากที่สุด
ภาชนะและวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาด	4.43	.504	ปฏิบัติได้มาก
ผลผลิตเสียหายจากการเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวในแปลงไม่เกิน ร้อยละ 10	4.20	.407	ปฏิบัติได้มาก
ใช้แรงงานที่มีความชำนาญ	4.57	.504	ปฏิบัติได้มากที่สุด
แยกผลผลิตด้อยคุณภาพออกจากผลผลิตคุณภาพ	4.20	.407	ปฏิบัติได้มาก
มีแผนการนำผลผลิตด้อยคุณภาพไปใช้ประโยชน์	4.20	.407	ปฏิบัติได้มาก
วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว			
การคัดแยกผลผลิตพริกทำหลังจากเก็บผลผลิต	4.33	.711	ปฏิบัติได้มาก
ก่อนทำการตากแห้งมีการบ่มพริก 1 – 2 วัน	1.00	.000	ปฏิบัติได้น้อยที่สุด
การลวกพริกทำให้สีของพริกแห้งสวย	1.00	.000	ปฏิบัติได้น้อยที่สุด
การตากพริก ตามบนเลื้อยหรือซีเมนต์	1.00	.000	ปฏิบัติได้น้อยที่สุด
พริกแห้งแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์พริกป่น	1.00	.000	ปฏิบัติได้น้อยที่สุด
พริกสดแปรรูปเป็นซอสพริก	1.00	.000	ปฏิบัติได้น้อยที่สุด
คุณภาพพริกเป็นตัวกำหนดราคาในการจำหน่าย	4.17	.379	ปฏิบัติได้มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

N=30

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การบันทึกข้อมูล			
บันทึกสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น	3.13	.819	ปฏิบัติได้ปานกลาง
พันธุ์พริกที่ปลูก	3.27	.691	ปฏิบัติได้ปานกลาง
วันที่ปลูก	3.27	.691	ปฏิบัติได้ปานกลาง
วันถอนแยก	3.27	.691	ปฏิบัติได้ปานกลาง
วันที่ใส่ปุ๋ย	3.27	.691	ปฏิบัติได้ปานกลาง
วันที่พ่นสารเคมี	3.27	.691	ปฏิบัติได้ปานกลาง
รายได้	3.40	.498	ปฏิบัติได้ปานกลาง

ตอนที่ 3 ปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกร

ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาในการผลิตพริกของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละและการจัดลำดับความสำคัญ โดยเรียงลำดับจากมีปัญหามากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

ตารางที่ 4.19 ปัญหาสภาพพื้นที่ปลูก เมล็ดพันธุ์ แหล่งน้ำ

N = 30

ประเด็น	\bar{x}	SD.	แปลผล
1. สภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม เช่น ดินขาดความสมบูรณ์	3.87	.346	มาก
2. เมล็ดพันธุ์เช่น เมล็ดพันธุ์มีราคาแพง คุณภาพต่ำ ความงอกต่ำ การกลายพันธุ์	3.43	.661	มาก
3. แหล่งน้ำ	2.47	.305	น้อย

สภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านสภาพพื้นที่เพาะปลูก ไม่เหมาะสม ดินขาดความสมบูรณ์ เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$)

ด้านเมล็ดพันธุ์ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ราคาแพง คุณภาพไม่ดี ความงอกต่ำ มีการกลายพันธุ์ เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.43$)

แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งน้ำ เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.47$)

ตารางที่ 4.20 ปัญหาการเก็บเกี่ยว โรคและแมลงศัตรูพืชระดับ ต้นทุนการผลิตสูง

N = 30			
ประเด็น	\bar{x}	SD.	แปลผล
4. การเก็บเกี่ยว เช่น ขาดแรงงานการเก็บเกี่ยว	3.43	.718	มาก
5. โรคและแมลงศัตรูพืชระดับ	4.53	.944	มากที่สุด
6. ต้นทุนการผลิตสูง	3.51	.974	มาก

การเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องขาดแรงงานในการเก็บเกี่ยวพริก เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.43$)

โรคและแมลงศัตรูพืชระดับ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืชระดับ เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$)

ต้นทุนการผลิตสูง พบว่า เกษตรกรมีปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$)

ตารางที่ 4.21 ปัญหาด้านเงินทุน คุณภาพผลผลิต ราคา

N = 30			
ประเด็น	\bar{x}	SD.	แปลผล
7. ด้านเงินทุน	4.23	.568	มากที่สุด
8. คุณภาพผลผลิต	3.00	.947	ปานกลาง
9. ด้านราคา เช่น ราคาผลผลิตตกต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคา	3.90	.607	มาก

เงินทุน พบว่า เกษตรกรมีปัญหาทางด้านเงินทุน เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.23$)

คุณภาพผลผลิต พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านคุณภาพผลผลิต เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00$)

ราคา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านราคาผลผลิตตกต่ำและพ่อค้าคนกลางกดราคาเฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$)

ตารางที่ 4.22 ปัญหาเกษตรกร ชาติเทคโนโลยี/ความรู้การผลิต

N = 30				
ประเด็น	\bar{x}	SD.	แปลผล	
10. ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนทิ้งช่วง	2.00	.626	น้อย	
11. ชาติเทคโนโลยีและความรู้การผลิต	3.57	.651	มาก	

ภัยธรรมชาติ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านภัยธรรมชาติ เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.00$)

ชาติเทคโนโลยีและความรู้การผลิต พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการชาติเทคโนโลยีและความรู้การผลิต เฉลี่ยในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$)

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า แนวทางการพัฒนาการผลิต

4.1 แหล่งปลูก พื้นที่ควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำ และสะดวกต่อการนำมาใช้ ไม่เป็นแหล่งน้ำท่วมขัง ห่างไกลจากมลพิษ การคมนาคมสะดวก สามารถนำผลผลิตออกสู่ตลาดได้รวดเร็ว

4.2 การเตรียมดิน พริกปลูกในดินได้แทบทุกชนิดที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีการระบายน้ำและอากาศดี เกษตรกรควรเตรียมแปลงปลูก โดยการเก็บตัวอย่างดินก่อนเพื่อวิเคราะห์หาความเป็นกรดเป็นด่างของดิน ความต้องการปุ๋ย ปริมาณอินทรีย์วัตถุ ปริมาณไนโตรเจน ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ ปริมาณโพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ การใช้ปุ๋ยพืชสด เพื่อเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน การปรับปรุงดินหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จ ควรปลูกพืชหรือพืชตระกูลถั่วเพื่อปรับปรุงดิน และตัดวงจรของแมลงศัตรูพริก และหลังเก็บเกี่ยวแล้วใช้หัว

เชื้อจุลินทรีย์ EM ที่ทำเองฉีดพ่น จากนั้นจะทำการไถกลบตอซังข้าว ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์

4.3 เมล็ดพันธุ์ เกษตรกรควรเลือกพันธุ์ปลูกที่ตรงกับความต้องการของตลาด ให้ผลผลิตสูง เจริญเติบโตดี เลือกเมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์ที่มีคุณภาพ เบอร์เช่นต์การงอกสูง ตรงตามมาตรฐานเมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์ จากแหล่งที่เชื่อถือได้หรือหากเกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เอง ควรคัดเลือกจากต้นที่ปลอดการทำลายของโรคแมลง เพื่อป้องกันศัตรูพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์

4.4 ด้านเทคโนโลยีและความรู้ เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้เรื่องการผลิตพริกและสนใจเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ในการผลิต

4.5 การดูแลรักษา เกษตรกรมีการดูแลรักษาพริกที่ถูกต้องและเหมาะสม สำหรับการใส่ปุ๋ย การใช้ปุ๋ยหมักน้ำหมักชีวภาพ และน้ำหมักสมุนไพร ปุ๋ยน้ำหมักต้องให้อย่างสม่ำเสมอ ในการกำจัดศัตรูพืชเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรลดการใช้สารเคมีและมาใช้เชื้อชีวินทรีย์เชื้อ BT (บาซิลลัส ทูรินเอนซิส) เชื้อไตรโคเดอร์มาพ่น และใช้เครื่องมือดักแมลงหรือเหยื่อล่อแมลง เป็นการใช้หลายวิธีผสมผสานกัน

4.6 คุณภาพผลผลิต มีการจัดการการผลิตพริกที่มีคุณภาพและปลอดภัย เกษตรกรจะต้องมีความตั้งใจจริง และเจ้าหน้าที่ต้องหมั่นเข้าไปตรวจเยี่ยม เอาใจใส่ดูแล ให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษา อย่างสม่ำเสมอเพื่อทราบปัญหาและป้องกันการระบาดของศัตรูพริกได้ในทุกระยะ และควรสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอเตือนการระบาดของศัตรูพืช

4.7 ด้านราคา หน่วยงานภาครัฐต้องควบคุมราคาปัจจัยการผลิตต่างๆ ให้ตรงตามคุณภาพ ควบคุมราคา มีตลาดกลางจำหน่ายผลผลิต และมีเจ้าหน้าที่ของรัฐดูแลอย่างเคร่งครัด สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกพริกแบบ GAP เพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง ใช้เป็นทางเลือกการผลิตที่สามารถพัฒนาให้เป็นพริกอินทรีย์ต่อไปได้

4.8 ด้านอื่นๆ ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตพริก เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การให้ความรู้เรื่อง การควบคุมคุณภาพการผลิต การแปรรูปพริก ความรู้เรื่องตลาดการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการสนับสนุนแหล่งเงินทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกรที่สนใจ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรที่ดีเหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้เสนอประเด็นสำคัญโดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.2 เพื่อศึกษาการจัดการการผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรที่ดีเหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ของตำบลหัวเรืออำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 รายมีการจัดประชุมชี้แจงให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่ม GAP พร้อมกับสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 **สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร** เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 49.56 ปี ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาจบประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6, ป.7) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนา มีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย

12.5 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สิ่งจูงใจและตัดสินใจผลิตพริกเพราะมีรายได้ดี มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.24 คน จ้างแรงงานผลิตพริกเฉลี่ย 2.80 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 10.40 ไร่ มีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 1.73 ไร่ ใช้ต้นทุนในการปลูกพริกเฉลี่ย 8,750 บาท/ไร่ รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 125,460 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 17,800 บาท มีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 115,750 บาท และส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตัวเองในการผลิตพริก เกษตรกรทุกรายใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพริก และเข้าร่วมโครงการ GAP พริก การปฏิบัติของเกษตรกรก่อนใช้สารเคมี เกษตรกรมีการอ่านฉลากก่อนการใช้ เกษตรกรไม่เคยแพ้สารเคมี การปฏิบัติตนเมื่อมีอาการแพ้สารเคมี เกษตรกรทุกรายไปหาหมอที่โรงพยาบาลหรือคลินิก การตรวจหาสารพิษในร่างกายไม่เคยตรวจหาสารพิษในร่างกาย เกษตรกรที่เคยตรวจแต่ไม่พบสารพิษ การเก็บพริกหลังจากการพ่นสารเคมีเฉลี่ย 8.23 วัน เกษตรกรทราบว่า การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพริกไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุด เกษตรกรทุกรายรับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริก และวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ใช้น้ำหมักชีวภาพควบคุมแมลง การได้รับความรู้/คำแนะนำในการปลูกพริก จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรปลูกพริกในพื้นที่นาหลังการเกี่ยวข้าวพันธุ์พริกที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ซูปเปอร์ฮอท แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ซื้อจากร้านค้า

1.3.2 การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร เกษตรกรมีระดับในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการการผลิตพริกตามระเบียบปฏิบัติ GAP ระบบการผลิตพริก ระดับเกษตรกร ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญของการปฏิบัติ คือ ปฏิบัติได้มากที่สุด ปฏิบัติได้มาก ปฏิบัติได้ปานกลาง ปฏิบัติได้น้อย และปฏิบัติได้น้อยที่สุด จำนวน 9 ประเด็น ดังนี้ เกษตรกรปฏิบัติได้มากที่สุด ในประเด็นแหล่งปลูก/พื้นที่ปลูกพริก พันธุ์พริกที่ใช้ การควบคุมศัตรูพริก เกษตรกรปฏิบัติได้มาก ในประเด็นการปลูก การดูแลรักษาพริกที่ปลูกสุลक्षणหรือความสะอาด การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและการบันทึกข้อมูล ส่วนประเด็นวิชาการหลังการเก็บเกี่ยวเกษตรกรปฏิบัติได้น้อย

1.3.3 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาในการผลิตพริกแบบ GAP ของเกษตรกร

1) ปัญหาการผลิตพืช

จากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาในการผลิตพริกของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัญหาที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ($\bar{x} = 4.53$) และปัญหาเงินทุน ($\bar{x} = 4.23$) ปัญหาที่มีความสำคัญในระดับมากคือ ปัญหาด้านราคา ($\bar{x} = 3.90$) ปัญหาด้านสภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.87$) ปัญหาการขาดเทคโนโลยีและความรู้การผลิต ($\bar{x} = 3.57$) ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง ($\bar{x} = 3.51$) ปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ ($\bar{x} = 3.43$) และปัญหาด้านการเก็บเกี่ยว ($\bar{x} = 3.43$)

สำหรับปัญหาด้านคุณภาพผลผลิต ($\bar{x} = 3.00$) แหล่งน้ำ ($\bar{x} = 2.47$) และภัยธรรมชาติ ($\bar{x} = 2.00$) พบว่ามีความสำคัญในระดับปานกลาง

2) แนวทางในการพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP ของกลุ่มเกษตรกร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่ามีแนวทางการพัฒนาการผลิตพริกแบบ GAP ดังนี้

(1) การเลือกแหล่งปลูกที่เหมาะสม พื้นที่ควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำ และสะดวกต่อการนำมาใช้ ไม่เป็นแหล่งน้ำท่วมขัง ห่างไกลจากมลพิษ การคมนาคมสะดวก สามารถนำผลผลิตออกสู่ตลาดได้รวดเร็ว

(2) การเตรียมดินที่ถูกต้องวิธี

(3) การเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ตลาดต้องการและปราศจากโรคแมลง

(4) การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและความรู้

(5) การดูแลรักษาที่ถูกต้อง

(6) การควบคุมคุณภาพผลผลิต

(7) ด้านการควบคุมราคา ปัจจัยการผลิตและการรวมกลุ่ม

(8) ด้านอื่นๆ เช่น การสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตพริก เพื่อเพิ่มมูลค่า

การให้ความรู้เรื่องการควบคุมคุณภาพการผลิต การแปรรูปพริก ความรู้เรื่องตลาดการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการสนับสนุนแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกรที่สนใจ

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดการการผลิตภายใต้ระบบการคุณภาพ GAP พริก รวมทั้งมีปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ ดังต่อไปนี้

การจัดการผลิตพริกของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง นำมาเปรียบเทียบกับคำแนะนำตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติได้มากที่สุด ได้แก่

2.1 แหล่งปลูกและสภาพพื้นที่ พบว่า เกษตรกรผลิตพริกในสภาพพื้นที่ไม่มีน้ำท่วมขัง ดินร่วนระบายน้ำดี ห่างไกลจากแหล่งมลพิษ มีแหล่งน้ำสะอาดไม่มีสารปนเปื้อนมีน้ำเพียงพอต่อฤดูกาลผลิต มีเส้นทางคมนาคมขนส่งสะดวก

2.2 พันธุ์พริก พบว่า เกษตรกรคัดเลือกพันธุ์ที่นิยมปลูก เป็นที่ต้องการของตลาด ให้ผลผลิตสูงและซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้

2.3 การปลูก พบว่า เกษตรกรปลูกพริกโดยใช้ต้นกล้าที่มีอายุ 25-30 วันที่มีความสมบูรณ์แข็งแรงดีปราศจากโรค มีการไถตากดินไว้ประมาณ 7-14 วัน แล้วไถพรวนอีก 1-2 ครั้ง ยกแปลงให้สูงขึ้น 10 เซนติเมตร ขุดหลุมตามระยะปลูกลึก 20 เซนติเมตรปลูกแถวเดียวระยะระหว่างต้น 50 เซนติเมตร ระหว่างแถว 100 เซนติเมตร ถ้าปลูกแถวคู่ ระยะระหว่างต้น 50 เซนติเมตร ระหว่างแถว 80 เซนติเมตร ระหว่างแถวคู่ 120 เซนติเมตร ปลังปลูกทำร่องระบายน้ำ เพื่อความสะดวกในการดูแลรักษา

2.4 การดูแลรักษา พบว่า เกษตรกรเลือกใช้สูตรปุ๋ยเคมีและระยะเวลาที่ใส่ สอดคล้องกับคำแนะนำ GAP คือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 40-50 กิโลกรัมต่อไร่ต่อครั้ง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยรองพื้น หลังใส่ปุ๋ยกลบทันที ใส่ปุ๋ยครั้งที่สอง หลังย้ายต้นกล้า 10-14 วัน นอกจากนี้เกษตรกรเลือกใช้ปุ๋ยคอกและน้ำหมักชีวภาพ และใช้ปุ๋ยเคมีสูตรอื่นร่วมด้วย เช่น สูตร 46-0-0, 25-7-7 และ 21-0-0 เนื่องจากเกษตรกรปลูกพริกซ้ำในพื้นที่เดิมและขาดการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมีสูตรอื่นๆ ร่วมด้วย การให้น้ำเกษตรกรมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยวิธีตามความเหมาะสม ไม่ให้น้ำเปียกหรือแฉะมากเกินไป และให้น้ำทันทีหลังจากใส่ปุ๋ยแล้ว มีการคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นของดินและลดการระเหยของน้ำด้วยฟางข้าวและสอดคล้องกับการศึกษาของ สมยนต์ บุญดี (2550: บทคัดย่อ) พบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตพริก

2.5 สุขลักษณะและความสะอาด พบว่า เกษตรกรมีการจัดการสุขลักษณะ คือมีการกำจัดวัชพืชโดยวิธีขุดกรรมในแปลงปลูก ขณะที่วัชพืชยังเล็กเพื่อไม่ให้แข่งขันกับพริกหรือเป็นแหล่งเพาะศัตรูพืช หรือติดไปกับผลผลิต เก็บวัชพืชและเศษพืชโดยเฉพาะที่เป็นโรคไปทำลายนอกแปลง ตรวจอุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้

2.6 การควบคุมศัตรูพริก พบว่า เกษตรกรเลือกสารเคมีและสารชีวภาพในการป้องกันกำจัดโรค มีการปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมี ได้สอดคล้องตามคำแนะนำ ของ GAP

2.7 การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยว สอดคล้องกับคำแนะนำ GAP คือ เก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ ใช้แรงงานที่มีความชำนาญ ภาชนะและวิธีการเก็บต้องสะอาด ผลผลิตที่เก็บได้เอาไว้ที่ร่ม ไม่เก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนสารเคมีสลายตัว และผลผลิตเสียหายจากการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยวในแปลงไม่เกินร้อยละ 10 มีการคัดแยกผลผลิต มีแผนนำผลผลิตด้วยคุณภาพไปใช้ประโยชน์

จากการรายงานของกรมส่งเสริมการเกษตรปริมาณผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรผู้ผลิตพริกแบบ GAP จังหวัดอุบลราชธานีได้รับผลผลิตเฉลี่ย 2,100 กิโลกรัมต่อไร่และจากการศึกษาพบว่ากลุ่มเกษตรกรมีผู้ผลิตพริกแบบ GAP ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,980 กิโลกรัมต่อไร่ สาเหตุที่คุณภาพและปริมาณผลผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตพริกลดลง เนื่องจาก

1) *การเตรียมดินแปลงปลูก* พบว่า เกษตรกรปลูกพริกซ้ำในพื้นที่เดิมต่อเนื่องและขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ไม่ปรับสภาพดินให้เหมาะสมก่อนปลูก ทำให้ต้นพริกเจริญเติบโตได้ไม่สมบูรณ์เต็มที่ เนื่องจากต้นพริกไม่สามารถหยั่งรากลึกและแผ่รากได้น้อย การตากหน้าดินไม่นานและไม่คลุมแปลงปลูกด้วยวัสดุต่างๆ ส่งผลให้มีวัชพืชจำนวนมากในแปลงปลูก รวมทั้งมีโรคและแมลงศัตรูพริกระบาดเป็นจำนวนมาก เกษตรกรควรปฏิบัติตามคำแนะนำของ GAP ควรมีการฟื้นฟูสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ ด้วยการใช้ปุ๋ยหรือวัสดุปรับปรุงดิน เพื่อเพิ่มระดับธาตุอาหารและปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพของดิน นอกจากนี้ควรมีการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนตัดสินใจใช้ปุ๋ยหรือสารปรับปรุงดิน การปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อเป็นการช่วยปรับปรุงดินด้วยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุไนโตรเจนให้กับดินอีกทางหนึ่ง แม้เป็นเพิ่มต้นทุนด้านการเตรียมดินแต่สามารถลดต้นทุนด้านสารเคมีในการควบคุมและกำจัดวัชพืช และลดปริมาณของโรคแมลงศัตรูพริกในแปลงปลูกของเกษตรกรได้

2) *โรคและแมลงศัตรูพริก* พบว่า มีการเข้าทำลายของโรคและแมลงในพื้นที่ปลูกของเกษตรกร คือ โรคแอนแทรคโนส โรคเหี่ยว และไรขาว ซึ่งทำความเสียหายให้กับเกษตรกรมาก เพราะพริกที่ถูกโรคและแมลงเข้าทำลาย จะทำให้ดินแคะแกร็นไม่เจริญเติบโตหรือตายก่อนที่จะให้ผลผลิต ทำให้ผลผลิตตกต่ำและด้อยคุณภาพ ดังนั้นเกษตรกรควรนำตัวอย่างพริกมาวิเคราะห์ รู้ถึงสาเหตุจากการทำลายที่แท้จริง และการป้องกันกำจัดที่ถูกต้อง โดยการประสานกับหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้อง จะช่วยลดปัญหาและความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

3) *การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว* พบว่า เกษตรกรจัดการผลผลิตพริกหลังการเก็บเกี่ยวโดยใส่ในกระสอบและถุงพลาสติก อาจทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหายจากการกระแทกในระหว่างขนส่งได้ และเกษตรกรคัดเฉพาะผลพริกที่น่าเสีย ไม่ได้คัดแยกคุณภาพ ทำให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตพริกในลักษณะคละ และได้ราคาต่ำ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพริก เป็นหนทางหนึ่งสามารถช่วยเกษตรกรจัดการกระบวนการผลิตได้ถูกต้องเหมาะสม สุดท้ายสามารถเพิ่มรายได้จากการปลูกได้

4) *การบันทึกข้อมูล* พบว่า เกษตรกรมีการบันทึกข้อมูลสอดคล้องกับคำแนะนำ GAP คือมีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิตทุกระยะ ให้มีการตรวจสอบได้ หากเกิดข้อบกพร่องขึ้น สามารถจัดการได้ทันทั่วทั้งที่ได้แก่ สภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น และ

ปริมาณน้ำฝน พันธุ์ วันที่ปลูก วันถอนแยก วันที่ใส่ปุ๋ย ชนิดของปุ๋ย วันที่พ่นสารเคมี และชนิดของสารเคมี วันที่ศัตรูพืชระบาด วันที่เก็บเกี่ยว ค่าใช้จ่าย ปริมาณผลผลิต และรายได้ ปัญหา อุปสรรคอื่นๆ ในช่วงฤดูปลูก การเก็บเกี่ยว และการขนส่ง เกษตรกรมีระดับการปฏิบัติได้น้อย สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก และจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาจึงมีข้อจำกัดการเขียน มีความเข้าใจในการบันทึกน้อย และจากการศึกษาของ โสพิศ ปัญญาบุตรและกรวิภา กลางเคี่ยม (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ควรมีการสนับสนุนเครื่องมือในการปฏิบัติงาน มีการจัดทำเอกสารคู่มือประกอบการบรรยายและการตรวจประเมินแปลง

5) *ขาดความรู้และขาดเทคโนโลยีการผลิต* พบว่า เกษตรกรยังขาดความรู้ด้านการผลิตพริกและการตลาด ควรมีการพัฒนาความรู้ ด้วยการปรับทัศนคติการผลิตพริกของเกษตรกร มุ่งให้ได้ผลผลิตคุณภาพสูงด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ การพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ โดยการศึกษาองค์ความรู้การจัดการผลิตพริกให้เข้าใจสู่การนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ด้วยการฝึกอบรม การศึกษาภาคสนาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำแปลงทดสอบ และการประสานความร่วมมือให้ความรู้แก่เกษตรกรในลักษณะสามประสาน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกของเกษตรกร

3.1 ปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกร

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรที่ดีเหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในการผลิตดังต่อไปนี้

3.1.1 สภาพพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านสภาพพื้นที่เพาะปลูก สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีการปลูกพืชซ้ำในพื้นที่เดิมโดยใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี ขาดการปรับปรุงบำรุงดินส่งผลให้ต้นพริกเจริญเติบโตได้ไม่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่ต้านทานโรค

3.1.2 เมล็ดพันธุ์ พบว่า มีราคาแพง เมล็ดพันธุ์คุณภาพไม่ดี ความงอกต่ำ อาจมีการกลายพันธุ์

3.1.3 แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งน้ำน้อย เนื่องจากเกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้เพียงพอตลอดฤดูปลูก

3.1.4 ด้านแรงงาน พบว่า เกษตรกร ขาดแรงงานในการเตรียมดิน การเก็บเกี่ยว เนื่องจากเกษตรกรมีอายุมากและขาดแรงงานในครัวเรือน ต้องจ้างแรงงานทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

3.1.5 โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด พบว่า เกษตรกรมีการใช้สารเคมี และมีการใช้สารชีวอินทรีย์ในการควบคุมป้องกัน โรคและแมลงน้อย เนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ในแปลง ต้นทุนการผลิตสูง พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาสูงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเกษตรกรต้องจ้างเตรียมดิน และจ้างแรงงานช่วยในกระบวนการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นด้านเงินทุนพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนตัวเองและมีการกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ เนื่องจากมีเงินทุนจำกัด

3.1.6 คุณภาพผลผลิต พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านคุณภาพ และผลผลิตต่ำ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

3.1.7 ด้านราคา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านราคาผลผลิตตกต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคา เนื่องผลผลิตพริกไม่ได้คุณภาพ ขาดการคัดแยกขนาดและคุณภาพของผลผลิต เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตแบบละคุณภาพ จึงส่งผลให้จำหน่ายผลผลิตได้ราคาต่ำ

3.1.8 ภัยธรรมชาติ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านภัยธรรมชาติน้อย

3.1.9 ขาดความรู้และขาดเทคโนโลยีการพริก พบว่า เกษตรกรยังขาดความรู้ในบางขั้นตอน เช่นการเตรียมดินที่เหมาะสม การใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ไม่ถูกต้องตามหลักการ ทำให้ต้นพริกไม่สามารถนำปัจจัยการผลิตที่จำเป็นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรที่ดีเหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีข้อแนะนำดังต่อไปนี้

3.2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

(1) เกษตรกรควรมีพัฒนาความรู้การผลิตพริกและการตลาด
 (2) เกษตรกรควรประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ นอกจากการใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพสมุนไพรไล่แมลง ควรลดการใช้สารเคมี มีการนำสารชีวอินทรีย์ เช่น การใช้เชื้อไวรัส เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อแบคทีเรีย และไส้เดือนฝอย มาใช้ควบคุมโรคและแมลงศัตรูพริก

(3) เกษตรกรควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการจัดทำแปลงสาธิต และดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ

(4) เกษตรกรควรมีการเตรียมดินให้เหมาะสม การฟื้นฟูสภาพดิน ด้วยการตรวจวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยหรือวัสดุปรับปรุงดินและการปลูกพืชปุ๋ยพืชสด

(5) เกษตรกรควรเลือกใช้วิธีการควบคุมวัชพืช โรคและแมลงศัตรูพืชให้เหมาะสม มีการใช้ปุ๋ยเคมีให้ถูกหลักการ

(6) เกษตรกรควรมีการปลูกพริกเพื่อลดต้นทุนการผลิตด้วยวิธี การจัดทำ บัญชีฟาร์ม

(7) เกษตรกรควรมีการสำรวจเชื่อมโยงแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ได้ รับทราบถึงปัญหาและการระบาดของศัตรูพริกในทุกระยะ ควรมีแปลงสาธิตและแปลงพยากรณ์ การระบาดของศัตรูพืช

2) ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

(1) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและให้ความรู้การปลูกพริก เช่น การให้ความรู้ เรื่องการควบคุมคุณภาพการผลิต การแปรรูปพริกเพื่อเพิ่มมูลค่า การตลาด การรับรองมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์

(2) สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ผลิตพริก เพื่อสร้างอำนาจ ต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง

(3) ติดตามแปลงพริกของเกษตรกรและให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

3) ข้อเสนอแนะต่อระดับนโยบาย

(1) รัฐต้องควบคุมราคาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และให้ตรงตามคุณภาพ

(2) ควบคุมราคาพริกให้ได้มาตรฐานคุณภาพพริก

(3) มีตลาดกลางจำหน่ายผลผลิตและมีเจ้าหน้าที่ของรัฐดูแลอย่างเคร่งครัด

(4) สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกพริกเพื่อสร้างอำนาจ ต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง

3.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปลูกพริกแบบลดต้นทุนการผลิต

2) การวิจัยด้านการตลาด

3) การวิจัยการควบคุมป้องกันกำจัดศัตรูพืช

4) การวิจัยแนวทางการพัฒนาการผลิตพริกแบบอินทรีย์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล เลิศรัตน์ (2550) “การผลิต การแปรรูป และการตลาดพริกและผลิตภัณฑ์พริกในประเทศไทย”
วารสารประชาคมวิจัย ฉบับที่ 73,10-14 จาก
http://resom2006.trf.or.th/display/index.php?id_colum=1936. July 28,2010.
- กรมวิชาการเกษตร (2551) ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พริก กรุงเทพมหานคร.สำนักพิมพ์
กรมวิชาการเกษตร (2549) การผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม (Good Agricultural
Practice : GAP) กรุงเทพมหานคร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
กรมส่งเสริมการเกษตร (2549) การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานและกระบวนการ
ส่งเสริม เอกสารวิชาการ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
- กองพันธ์ ชศกิจ (2554) “การผลิตและการตลาดพริกขี้นหนูใหญ่ฤดูแล้งของเกษตรกรในอำเภอ
เกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553) “การพัฒนาการจัดการผลผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านยาง
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ณรงค์ฤทธิ์ วั่งระหา (2550) “สภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัด
ศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประทวน วราพุฒ (2553) “รูปแบบการบริหารจัดการการปลูกพริกของเกษตรกรในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลทาม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ” รายงานการศึกษาอิสระ
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประเสริฐ ถ่ายสูงเนิน (2544) “สภาพการผลิตและการตลาดพริกสด : กรณีศึกษาตำบลลำมูล อำเภอ
โนนสูง จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ปราโมทย์ อุ่นใจ (2548) “สภาพการผลิตและการตลาดพริก : กรณีศึกษาอำเภอจตุรัสจังหวัดชัยภูมิ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พจน์ สมแพง (2547) “ปัญหาและความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพริก ตำบลนางาม
อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พิทักษ์ เทพสมบุรณ์ (2547) *การปลูกพริก* กรุงเทพมหานคร อักษรสยามการพิมพ์
- ลำเยาวี สงศ์สุขสิน (2551) “การใช้เทคโนโลยีการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม
อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วีระ ภาคอุทัย (2553) *คู่มือการจัดห่วงโซ่อุปทานพริกสด* ขอนแก่น โรงงานพิมพ์คลังนานาวิทยา
- ศิลป์ชัย ยุคศิริตัน (2547) แนวทางการจัดการสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ เอกสารประกอบ
การบรรยายวันที่ 19 มีนาคม 2547 ณ โรงแรมราชพฤกษ์ แกรนด์ไฮเทล จังหวัดนครราชสีมา
กรมส่งเสริมเกษตร หน้า 2
- ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ (2540) “การคัดเลือกพริกขี้หนูรับประทานสดพันธุ์หัวเรือเพื่อการ
ส่งออก” (อัดสำเนา)
- สมยนต์ บุญดี (2550) “การยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตพริกของเกษตรกรตาม
โครงการส่งเสริมผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและในมาตรฐานในจังหวัดศรีสะเกษ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สาทร สิริสิงห์ (2542) *การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม* กรุงเทพมหานคร เอกสาร
ประกอบการบรรยายพิเศษ การประชุมสัมมนา GAP กับการพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อ
การส่งออกและการจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรของทุเรียน ลำไย และ
กล้วยไม้ 24 สิงหาคม 2542 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร
ศูนย์ผลักดันสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก
- สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี (2550) “รายงานข้อมูลการเกษตร จังหวัดอุบลราชธานี”
สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์
- สิน พันธุ์พินิจ (2544) *การส่งเสริมการเกษตร* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ร่วมสาสน์

อู๋คร ชมารฤกษ์ (2551) “พฤตกรรมกรใ้สารเคมืป้องกันและกำจัตศัตรูพริก : กรณืศึษาเกษตรกร

อำเภอเขมรราชู จังหวัตอุบลราชธานี” วิทยานืพนธิ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมาศาสตรืเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

http://www.agriman.doe.go.th/homelotof.bacmp/03013_cili.pd คัันคัันวันทื 16 ชัันวาคม 2556

http://www.archive.lib.cmu.ac.th/full/2552/food152sk_ch2.pdf คัันคัันวันทื 16 ชัันวาคม 2556

<http://www.sciencedaily.com/releases> คัันคัันวันทื 26 ชัันวาคม 2556

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

เลขที่

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัย และนำผลการวิจัยมาปรับใช้กับเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการผลิตจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

ตอนที่2 การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร

ตอนที่3 ปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกร

ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกร

ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ฟังตอบ แล้วให้ผู้สัมภาษณ์เติมเครื่องหมาย ✓ ลงใน(.....)

หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์).....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ. 2556

นางสาวสุดาทิพย์ รัตนคำภา

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน(.....) หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

1. เพศ () 1.ชาย () 2.หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
 - () 1. ไม่ได้รับการศึกษา () 2. จบประถมต้น (ป.4)
 - () 3. จบประถมปลาย (ป.6,ป.7) () 4. จบมัธยมต้น (ม.3 หรือ ม.ศ.3)
 - () 5. จบมัธยมปลาย (ม.6 หรือ ม.ศ.5)
 - () 6. อื่นๆ ระบุ.....
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด.....คน
 1. มีจำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานปลูกพริก.....คน
 2. จ้างแรงงานปลูกพริก.....คน
5. มีพื้นที่ทำงานเกษตร ทั้งหมด.....ไร่
6. การประกอบอาชีพของครัวเรือน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. ทำนา () 2. ทำไร่
 - () 3. ทำสวน () 4. เลี้ยงสัตว์
 - () 5. ค้าขาย () 6. รับจ้าง
 - () 7. รับราชการ
 - () 8. อื่นๆ ระบุ.....
7. ประสบการณ์ในการปลูกพริก.....ปี
8. ท่านมีพื้นที่การปลูกพริก.....ไร่
9. ต้นทุนในการปลูกพริก.....บาทต่อไร่
10. รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 2556 โดยประมาณจากกิจกรรมดังต่อไปนี้
 1. ในภาคเกษตร.....บาท
 2. นอกภาคเกษตร.....บาท
 3. รายได้รวม.....บาท

11. สถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มของหัวหน้าครอบครัวในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ไม่เป็น () 2. สหกรณ์
 () 3. ลูกค้า ชกส. () 4. กลุ่มเกษตรกร
 () 5. กลุ่มอื่นๆ ระบุ.....
12. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกพริก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ธนาคารพาณิชย์ () 2. ช.ก.ส.
 () 3. สหกรณ์การเกษตร () 4. ทุนตนเอง
 () 5. ญาติพี่น้อง () 6. กองทุนหมู่บ้าน
13. สิ่งจูงใจและการตัดสินใจที่ทำให้ท่านปลูกพริกมากที่สุด คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. มีรายได้ดี
 () 2. ปลูกง่ายและดูแลรักษาง่าย
 () 3. ปลูกตามญาติหรือเพื่อนบ้าน
14. ท่านมีการป้องกันกำจัดโรค/แมลง พริก โดยใช้สารเคมีหรือไม่
- () 1. มี () 2. ไม่มี
15. ท่านเข้าร่วมโครงการ ภายใต้ “ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พริก” หรือไม่
- () 1. เข้าร่วม () 2. ไม่ได้เข้าร่วม
16. การปฏิบัติของเกษตรกรก่อนใช้สารเคมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ตำรวจและวิเคราะห์ศัตรูพริกก่อนพ่นสารเคมี
 () 2. เลือกสารเคมีที่เหมาะสมกับชนิดศัตรูพืช
 () 3. อ่านฉลากสารเคมีให้เข้าใจก่อนใช้
 () 4. ตรวจสอบเช็คสภาพเครื่องพ่นสารเคมี
 () 5. ขอคำแนะนำการใช้สารเคมีจากผู้รู้
17. การปฏิบัติของเกษตรกรขณะพ่นสารเคมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. สวมหน้ากากปิดปาก/ปิดจมูก
 () 2. สวมเสื้อแขนยาว/กางเกงขายาว
 () 3. สวมถุงมือ
 () 4. ใช้สารเคมีตามอัตราที่ฉลากกำหนด
 () 5. พ่นสารเคมีในเวลาเช้า
 () 6. พ่นสารเคมีในเวลาเย็น
 () 7. พ่นสารเคมีเหนือลม

- () 8. หยุดพ่นเมื่อลมแรง
- () 9. สูบบุหรือขณะพ่นสารเคมี
- () 10. อื่นๆ ระบุ.....

18. การปฏิบัติของเกษตรกรหลังพ่นสารเคมี

- () 1. อาบน้ำชำระร่างกาย
- () 2. เก็บสารเคมีที่เหลือไว้ที่ปลอดภัยห่างเด็กและเปลวไฟ
- () 3. ล้างทำความสะอาดเครื่องพ่นสารเคมีและเก็บไว้ในที่มีดซิด
- () 4. ทำป้ายติดบริเวณแปลงพ่นสารเคมี
- () 5. อื่นๆระบุ.....

19. เมื่อพ่นสารเคมีแล้วไม่ได้ผลท่านปฏิบัติอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เลือกลักษณะชนิดใหม่พ่นทันที
- () 2. เพิ่มความเข้มข้นของสารเคมีแล้วพ่นใหม่
- () 3. ผสมสารเคมีหลายชนิดแล้วพ่นใหม่
- () 4. เปลี่ยนวิธีการ โดยใช้วิธีการอื่นแทนสารเคมี
- () 5. เก็บตัวอย่างศัตรูพืชเพื่อติดต่อขอรับคำแนะนำจากทางราชการ

20. ท่านเคยแพ้สารเคมีหรือไม่

- () เคย () ไม่เคย

21. หากท่านมีอาการแพ้สารเคมี ท่านจะปฏิบัติตนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ไปหาหมอที่โรงพยาบาลหรือคลินิก
- () 2. ซื้อยาแก้แพ้มากินเอง
- () 3. พักผ่อนอยู่ที่บ้าน
- () 4. ดื่มน้ำเกลือแร่ น้ำมะนาว หรือน้ำอัดลม

22. ท่านเคยตรวจหาสารพิษในร่างกายหรือไม่

- () 1. ไม่เคย () 2. เคย ไม่พบสารพิษ
- () 3. เคย พบในปริมาณต่ำ () 4. เคย พบในปริมาณสูง

23. หลังจากพ่นสารเคมีกี่วันจึงเก็บพริกขาย

- () 1. 1-7 วัน
- () 2. 8-10 วัน
- () 3. 11-15 วัน

24. ท่านคิดว่าการใช้สารเคมีเป็นวิธีการกำจัดศัตรูพริกที่ดีที่สุดหรือไม่
- () 1. ดีที่สุด () 2. ไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุด
- () 3. ไม่แน่ใจ
25. ท่านเคยได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริกหรือไม่
- () ไม่เคย () เคย ได้รับความรู้จาก.....
26. ท่านเคยใช้วิธีการต่อไปนี้ป้องกันกำจัดศัตรูพริกหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. การใช้กับดักกาวเหนียว () 2. การใช้แสงไฟล่อแมลง
- () 3. การใช้สารสะเดาป้องกันแมลง
- () 4. การใช้ไวรัส เชื้อรา เชื้อแบคทีเรียและไส้เดือนฝอย
- () 5. การใช้น้ำหมักชีวภาพควบคุมแมลง
27. ท่านได้รับความรู้คำแนะนำในการปลูกพริกปลอดภัยจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ญาติ หรือ เพื่อนบ้าน
- () 2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
- () 3. สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์
- () 4. พ่อค้าท้องถิ่น หรือผู้จำหน่ายสารเคมี
28. สภาพพื้นที่ที่ท่านใช้ปลูกพริก
- () 1. สภาพพื้นที่นาลุ่ม () 2. สภาพพื้นที่ดอน
- () 3. สภาพพื้นที่ไร่
29. พันธุ์พริกที่ท่านใช้ปลูก
- () 1. พันธุ์หัวเรือ () 2. พันธุ์จินดายอดสน
- () 3. พันธุ์ซูปเปอร์ฮอท () 4. พริกชี้ฟ้า
- () 5. อื่นๆ ระบุ.....
30. ท่านใช้เมล็ดพันธุ์พริกจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. เก็บเอง () 2. ซื้อจากร้านค้า
- () 3. ซื้อจากเพื่อนบ้าน () 4. ได้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร

คำชี้แจง

ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตามลำดับความสำคัญคือ 5 = ปฏิบัติได้มากที่สุด 4 = ปฏิบัติได้มาก 3 = ปฏิบัติได้ปานกลาง 2 = ปฏิบัติได้น้อยที่สุด 1 = ปฏิบัติได้น้อยที่สุด

การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร	ระดับในการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. แหล่งปลูก/พื้นที่ปลูกพริกที่สำคัญ					
1) ไม่มีน้ำท่วมขัง					
2) มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก					
3) ดินร่วนหรือระบายน้ำดี					
4) ดินมีความเป็นกรด-ด่าง(pH)ระหว่าง 5.5-6.5					
5) มีน้ำเพียงพอตลอดฤดูกาลผลิต					
6) ห่างไกลจากแหล่งมลพิษ					
7) มีแหล่งน้ำสะอาด ไม่มีสารปนเปื้อน					
2. พันธุ์พริกที่ใช้					
1) ใช้พันธุ์ที่ตลาดต้องการ					
2) คัดเลือกพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้					
3. การปลูกพริก					
1) ไถตากดินไว้ประมาณ 7 วัน					
2) ไถพรวนอีก 1-2 ครั้ง					
3) ยกแปลงสูง 10 เซนติเมตรขุดหลุมลึก 20 เซนติเมตร					
4) ใช้ถาดเพาะต้นกล้า					
5) ใส่ปุ๋ยคอก 20 กิโลกรัมต่อแปลงคลุกเคล้าให้เข้ากัน					
6) เตรียมแปลงเพาะกล้ากว้าง 1 เมตร ยาว 10 เมตร					
7) ปลูกด้วยต้นกล้าที่มีอายุ 25-30 วัน					
8) ต้นกล้ามีลักษณะแข็งแรงปราศจากโรค					

การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร	ระดับในการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
4. การดูแลรักษาพริกที่ปลูก					
1) การใส่ปุ๋ย					
- มีการใส่ปุ๋ยเคมี					
- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 40-50 กิโลกรัม/ไร่					
- การใส่ปุ๋ยมีการแบ่งใส่สองครั้ง					
- ใส่ปุ๋ยครั้งแรกคือการใส่ปุ๋ยรองพื้น					
- ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 หลังย้ายกล้าปลูก 10-14 วัน					
- หลังการใส่ปุ๋ยกลับปุ๋ยทันที					
2) การให้น้ำ					
- ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ					
- รดน้ำหลังจากใส่ปุ๋ยทุกครั้ง					
- ไม่ควรให้น้ำเปียก และมากเกินไป					
5. สุขลักษณะและความสะอาด					
1) กำจัดวัชพืชในแปลงปลูก					
2) ภาชนะต่างๆที่ใช้แล้ว ทำลายให้ถูกวิธี					
3) ใช้วิธีเขตกรรมในการกำจัดวัชพืช					
4) รักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี					
6. การควบคุมศัตรูพริก					
1) ปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมี					
2) ตรวจสอบอุปกรณ์ และเครื่องมือให้พร้อมในการใช้งาน					
3) ไม่เก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนที่สารเคมีตกค้างจะ สลายตัว					
4) ไม่ใช้สารเคมีที่ทำลายสิ่งแวดล้อม					
5) เก็บภาชนะที่บรรจุสารพิษให้มีฉลาก และปลอดภัย					

การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร	ระดับในการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
7. การเก็บเกี่ยวผลผลิตและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก					
1) เก็บเกี่ยวผลระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์					
2) ภาชนะและวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาด					
3) ผลผลิตเสียหายจากการเก็บและปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวในแปลงไม่เกิน ร้อยละ 10					
4) ใช้แรงงานที่มีความชำนาญ					
5) แยกผลผลิตด้วยคุณภาพออกจากผลผลิตคุณภาพ					
6) มีแผนการนำผลผลิตด้วยคุณภาพไปใช้ประโยชน์					
8. วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวพริก					
1) การคัดแยกผลผลิตพริกทำหลังจากการเก็บผลผลิต					
2) ก่อนทำการตากแห้งมีการบ่มพริก 1-2 คืน					
3) การลวกพริกทำให้สีของพริกแห้ง สวย					
4) ตากพริกตากบน เสื้อหรือพื้นซีเมนต์					
5) พริกแห้งแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์พริกป่น					
6) พริกสดแปรรูปเป็นซอสพริก					
7) คุณภาพพริกเป็นตัวกำหนดราคาในการจำหน่าย					
9. วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวพริก					
1) การคัดแยกผลผลิตพริกทำหลังจากการเก็บผลผลิต					
2) ก่อนทำการตากแห้งมีการบ่มพริก 1-2 คืน					
3) การลวกพริกทำให้สีของพริกแห้ง สวย					
4) ตากพริกตากบน เสื้อหรือพื้นซีเมนต์					
5) พริกแห้งแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์พริกป่น					
6) พริกสดแปรรูปเป็นซอสพริก					
7) คุณภาพพริกเป็นตัวกำหนดราคาในการจำหน่าย					

การจัดการในกระบวนการผลิตของเกษตรกร	ระดับในการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
10. การบันทึกข้อมูล					
1) บันทึกสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น					
2) พันธุ์พริกที่ปลูก					
3) วันปลูก					
4) วันถอนแยก					
5) วันใส่ปุ๋ย					
6) วันฉีดพ่นสารเคมี					
7) รายได้					

ตอนที่ 3 ปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกร

คำชี้แจง

ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตามลำดับความสำคัญของปัญหาที่ตนเองประสบ คือประสบปัญหามากที่สุดประสบปัญหามากประสบปัญหาปานกลางประสบปัญหาน้อยและประสบปัญหาน้อยที่สุด

เรื่อง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัญหาสภาพพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม เช่น ดินขาดความอุดมสมบูรณ์					
2. ปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ เช่น เมล็ดพันธุ์ราคาแพง คุณภาพไม่ดี ความงอกต่ำ การกลายพันธุ์					
3. ปัญหาแหล่งน้ำ					
4. ปัญหาการเก็บเกี่ยว เช่น แรงงานการเก็บเกี่ยว					
5. ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด					
6. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง					
7. ปัญหาด้านเงินทุน					
8. ปัญหาคุณภาพผลผลิต					
9. ปัญหาด้านราคา เช่น ราคาผลผลิตตกต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคา					
10. ปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง					
11. ปัญหาขาดเทคโนโลยี/ความรู้การผลิตพริก					

ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาการผลิตของฟริก

1. ด้านปรับปรุงบำรุงดิน

.....
.....
.....

2. ด้านเมล็ดพันธุ์

.....
.....
.....

3. ด้านการปลูกฟริก

.....
.....
.....

4. ด้านการเก็บเกี่ยว

.....
.....
.....

5. ด้านแหล่งน้ำ

.....
.....
.....

6. ด้านคุณภาพผลผลิต

.....
.....
.....

7. ด้านราคา

.....
.....
.....

8. ด้านภัษรรมชาติ

.....
.....
.....

9. ด้านอื่นๆ

.....
.....
.....

ขอขอบคุณมาณ. โอกาสนี้ด้วย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุดาทิพย์ รันคำภา
วัน เดือน ปีเกิด	5 พฤศจิกายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. 2543
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

